

Petar Stojaković

MILIVOJ KLEMPO

(Mali roman za djecu o životu zeca Milivoja
Klempe)

Petar Stojaković

MILIVOJ KLEMPO

(Mali roman za djecu)

Š K O L A

Dva mala vesela zečića vraćala su se uskom šumskom stazicom iz škole kući. Bio je to njihov prvi dan u školi i uopšte nije bilo onako strašno kako su ih starija braća i sestre, pa i susjedi, plašili. Niko nije dobio ni ćušku a kamoli nekakve batine. Prvi dan je bio samo igra i upoznavanje. Napravljen je raspored ko će do koga sjediti. Učiteljica, jedna mlada zečica sa velikim naočarima i šeširićem na glavi, učila ih je prvog dana da se igraju skrivalice. Svi su to rado prihvatili uz veselo i gromoglasno navijanje i odobravanje. Neko bi pomislio da je to samo gubljenje vremena, ali učiteljica je namjerno tu igru odabrala jer je to skrivanje prva važna životna škola u zečijem svijetu. To je prva vještina koju mali zečići treba

da nauče kroz igru i spontano. Vještina skrivanja važna je za njihov spas i opstanak. Ova njihova mlada učiteljica je i sama, iz vlastitog iskustva, znala da je učenje kroz igru najuspješnije i nikad se ne zaboravlja naučeno. Osim toga, pokazalo se da je takvo učenje vještine skrivanja kroz igru brzo, zabavno, lako i uspješno. Zbog takvog uspješnog načina obučavanja, i pripreme malih zečića za život, za novu mladu učiteljicu se čulo brzo po cijelom zečijem kraju. Svi su požurili da svoje male zečiće upišu u školu kod te mlade učiteljice. Ta vještina skrivanja biće važna zečićima ne samo dok su mali, već i kad odrastu, tj. tokom cijelog života. Zato treba da to što prije nauče kako da se što uspješnije skrivaju od svojih neprijatelja lisica, vukova, pasa i lovaca. Svi zečići koji su došli prvi dan u školu tu igru su rado prihvatili, i tako ih je prošao brzo i veselo prvi dan u školi. Istu igru su dva vesela zečića nastavila i u povratku iz škole kući. Dakle, prvi dan u školi prošao je dobro i veselo. U povratku iz škole dva zečića stalno su trčkarala oko šumske stazice i preskakali jedan drugog, a zatim bi jedan

od njih stavio prednje šapice na oči i govorio onom drugom da se sakrije negdje iza nekog većeg stabla ili u nekakvom gustom žbunu. Nakon nekoliko trenutaka, ovaj što je žmurio bi kazao – Gotovo! – i skinuo šapice sa očiju i počeo potragu za svojim drugarom. Onoga što se bio sakrio, i u školi i kod kuće svi su zvali Klempo. Drugari su ga zadirkivali jer je izgledao zaista smiješno sa onim svojim klempavim lijevim uhom. To se posebno vidjelo kad bi počeo sa njima da se igra, da skakuće i da trči. Učiteljica bi mu uvijek pritekla u pomoć i strogo zaprijetila ostalim da ga ne zadirkuju. Razmišljala je da ga proglasi zečićem sa posebnim potrebama. Mislila je da će mu to klempavo uho smetati da dobro uči, jer neće moći jasno da vidi, ni dobro da čuje zbog toga. To njegovo lijevo uho zaista je bilo mnogo klempavo, tj na sredini bilo nekako presavijeno prema dolje i izgledalo je kao slomljeno. Svi su se pitali kako može jedan zečić sa takvim klempavim uhom da dobro vidi i čuje, ako mu to uho pada skroz na lijevo oko i zaklanja mu vid. A ako mu je uvo bilo

slomljeno nije mogao ni da čuje kako treba - mislili su ostali u zečijem svijetu. To njegovo lijevo uho nikad se nije moglo uspraviti kao i ono drugo, desno. Izgledalo je kao da visi i svako je mogao da vidi da tu nešto nije bilo u redu. Ukratko, bilo ga je smiješno vidjeti, i svi su ga zbog toga prozvali Klempo. U stvari, on je od prvog dana kako zna za sebe izgledao tako. To su prvo primijetili njegovi roditelji i njegova braća i sestre, pa su mislili da zbog toga neće moći dobro da čuje, ni da vidi - što je veliki nedostatak u njegovom zečijem rodu. Zbog toga su svi, i roditelji, braća, i sestre posebnu pažnju i pomoć posvetili njemu, i od milja ga prozvali zečić Milivo Klempo. Međutim, na to uho Klempo je dobro čuo kao i na ono drugo, samo je iz nekih njemu nepoznatih razloga ono padalo prema dolje i nikad ga nije mogao uspraviti kao ono drugo. Zato se i nije mnogo brinuo zbog toga. Više su se brinuli drugi: roditelji, braća i sestre, učiteljica i drugari koji su ga voljeli što je tako dražesno smiješan sa tim svojim klempavim uhom. On sam nije brinuo zbog toga, jer je znao da mu

to uopšte ne smeta. Zapravo, on je dobro čuo, i više mu je to klempavo uho ometalo vid, jer mu je padalo pravo na lijevo oko. Zato je uvijek morao naglim trzajem glave to klempavo uho zabacivati malo nazad kako bi ga sklonio sa oka, i tako mogao dobro da vidi. Ponekad, kad nije bio mnogo zauzet i nije bio u nekoj trci učinio bi to lagano svojom prednjom šapicom. Svi su ga upravo zbog toga njegovog dražesno klempavog uha voljeli. Taj njegov nazovi nedostatak mu je donosio i mnoge prednosti. Svi su ga toliko pazili da je postao miljenik svih, i svi se o njemu brinuli pa su mu dali i ime od milja - zečić Milivoj Klempo. Na prvi pogled izgledao je zaista malo nezgrapno, smiješno. On sam je bio veseo i brzo naučio kako da taj svoj tzv. "nedostatak" koristi za neku svoju ličnu korist. Svi su ga toliko voljeli i opraštali mu sve njegove nestašluke.

Ipak, igra skakanja i skrivanja pored šumske stazice kojom su se dva zečića vraćala iz škole kući,- nije dugo trajala. Zapravo, oni ni sami nisu znali

koliko je vremena prošlo, jer u igri vrijeme brzo prolazi za razliku od časova u školi. Iznenada su začuli nečiji oštar i ljutit glas. Stali su kao skamenjeni. Pogled im se uputi prema mjestu odakle je glas dolazio. Tamo iza jednog većeg stabla pojavi se njihova mlada učiteljica sa ljutitim izgledom. Zečići se još više preplašiše i od straha se nisu mogli ni maknuti, a kamoli bježati. Bili su šokiran njenom iznenadnom pojavom. Pitali su se kako je nisu na vrijeme opazili. Izgledalo je kao da je s neba pala, i tu se kod njih odjednom stvorila.

-Jesam li vam kazala da iz škole idete pravo kući. Vaši roditelji su već jako zabrinuti. Idite odmah što brže kući, a sutra ćemo u školi još porazgovarati o vašem nestašluku.

Dva zečića pokunjeno odmah nastaviše svoj put kući. Milivoj-Klempo se čudio kako na vrijeme nije opazio ili čuo da ih mlada učiteljica prati. Pomislio je da nešto nije u redu sa njegovim klempavim uhom. Ali ni njegov drugar, koji nije bio klempav, takođe ništa nije

na vrijeme ni čuo ni opazio. Kad je stigao kući svi su već bili zabrinuti šta se sve moglo dogoditi njihovom zečiću Klempi, pardon Milivoju-Klempi. Nisu ga ni ukorili. Bilo im je važno da je njihov klempavi zečić sam otišao prvi dan u školu i živ i zdrav se vratio kući. Nije mala stvar uraditi tako nešto kod tolikih neprijatelja lovaca, pasa, lisica, vukova i drugog zvjerinja. Svi su u porodici i cijelom zečijem selu bili ponosni na njega i spremili mu dobar ručak: mješavinu svježe mrkvice, mlade zelene djeteline i najbolje listove kupusa.

Na prvom sastanku roditelja malih zečića i učiteljice odlučeno je da zečići prvaci idu u školu samo dva puta sedmično kako bi se što manje izlagali opasnosti. U školu se išlo samo ljeti. U proljeće se nije išlo u školu jer su zečići tada bili mali, ali ni zimi jer je bio veliki snijeg. U jesen se nije uopšte smjelo ići u školu zbog velike opasnosti po život. Tada je vrijeme prestanka lovostaja, i započinje opšta i velika hajka

i lov na zečeve od strane lovaca sa puškama i njihovih pasa. U tim danima, kad zečići nisu smjeli ići u školu samo ih je ponekad učiteljica obilazila u njihovim staništima. Individualno ih je obučavala ponekim vještinama. Davala im je i domaće zadatke šta da uče i koje vještine da uvježbavaju dok dođe sljedeći put. To se zečićima nije baš mnogo dopadalo jer im je skraćivalo vrijeme za igru. Osim toga, kod kuće im je bilo dosadno i često su bježali tražeći svoje drugare za igru u susjednim zečijim selima. Drugog dana u školi učiteljica je svoje male zečice – đake prvake, učila pravilnom i brzom trčanju, a trećeg dana uspješnom preskakanju većih prepreka, plotova, živica, barica i potoka. Milivoj je to sve uspješno radio iako su mu se ostali drugari ponekad smijali jer je izgledao smiješan i nespreatan (ali dražesno nespretan i smiješan) zbog onog svog dražesnog i klempavog lijevog uha. Trećeg dana učiteljica je svojim prvačićima govorila o njihovim najljućim neprijateljima.

-Da vidimo ko zna ko su naši najveći neprijatelji ? – pitala je učiteljica. Jedan mali zečić koji je sjedio odmah blizu nje povika: lisica; drugi do njega dodade -I lisica i vuk.

I svi ostali zagrajaše. Nije se moglo razaznati šta ko govori; neko više vuk, neko lisica..neko pas... Učiteljica ih je svojim strogim pogledom opominjala da ne viču tako glasno jer mogu biti tako lako otkriveni. Tiho ih upita a da li neko zna kako izgleda lisica? Svi su ćutali, niko nije znao, jer su bili mali i nikad još nisu vidjeli lisicu. Samo jedan mali zečić koji je bio najbliži učiteljici tiho kaza:

-Ima veliki crveni rep.

-Kako ti to znaš ?– upita ga učiteljica. -Jesi li ti nekad vidio lisicu?

- Nisam, ali mi je mama pričala da sve lisice uvijek imaju veliki crveni rep-dodade zečić.

-To je tačno. Kako još lisica izgleda? – pitala je dalje učiteljica i pošto su svi ćutali ona nastavi.

-Lisica je jedan od naših najvećih nepijatelja, i pored nas voli još da lovi i jede kokoši i patke, a posebno male piliće i pačice – kaza učiteljica.

Nakon toga, izvadi iz žbuna veliku sliku lisice i pokaza je svima govoreći

- Evo vidite kako lisica izgleda. – Tačno je da ima veliki rep i cijelo tijelo joj je crvenkasto - žućkaste boje. Ima oštre zube, velika usta i šiljastu njušku. Može i da trči brzo, ali ne tako brzo kao mi. Uvijek joj možemo pobjeći, samo ako je na vrijeme opazimo. Vi zečići najviše stradate od lisica zato što se zaigrate i niste oprezni (a ona je mudra i lukava) i ona vam se približi i iznenadnim skokom vas uhvati za vrat i onda je gotovo. Tada ne vrijedi kmećanje, plakanje, jaukanje i dozivanje u pomoć, kao što je činio onaj pijetao u pjesmi koju smo učili. „Maco braco lija

me davi hodi me izbavi". Ali kasno je to tada. Najbolje i najsigurnije da budete stalno na oprezu i da vas se niko ne dočepa ili satjera u ćošak iz kog nema izlaza, jer tada je već kasno. I nema tog prijatelja koji vam može tada pomoći kad vas za vrat uhvati lisica, vuk ili pas.

-Učiteljice, ja sam se sprijateljio sa jednom malom vjevericom koja stanuje blizu našeg staništa ili naše loge (kako mi to kažemo) u jednom gustom žbunu u blizini jednog velikog oraha. I ona ima poveći rep, ali ne tako velik kao ta lisica na slici. Ona živi u jednoj rupi velikog hrasta blizu moje loge. Često je vidim kako se vere i skače po hrastu gore-dolje ili odjednom skoči na zemlju ili neko susjedno drvo. Dobri smo drugari. Ona nikoga ne napada, nije opasna i voli da se igra. Brzo trči i skače s drveta na drvo, i začas se ispenje na vrh nekog velikog stabla i može da vidi daleko. Tako može da osmatra cijelu okolnu. Obećala je da će mi javiti ako negdje u blizini vidi lovca sa puškom, psa, vuka, lisicu ili neku drugu opasnu zvijerku pa da mogu

na vrijeme da pobjegnem – kaza Milivoj Klempo.

Kad to čuše svi zečići prvo od čuda umuknuše i začudiše se, a potom svi zajedno prsnuše u smjeh. Učiteljica je, takođe, bila u čudu, ali prva dođe sebi i povika:

- Pobogu Milivoje, o čemu ti to buncaš, ti tako mali već imaš prijateljicu i to vjevericu koja će te spašavati i javljati kad se neka lisica, pas ili vuk neopaženo približi tebi kako bi ti na vrijeme mogao pobjeći ? – a zatim i ona sama prsnu u smijeh.

To ponovo učiniše i svi zečići. Tako Milivoj-Klempo bi ismijan i još više se šćućuri i ućuta. Sa onim svojim klempavim uhom izgledao je tužno, ne samo zato što ga ismijavaju, već i zbog toga što mu niko ne vjeruje. Krupne suze mu se pojaviše u očima i on ih obrisa svojom šapicom. Učiteljica skide svoje krupne naočare i priđe Milivoju-Klempi, zagrli ga i pomilova po glavi, govoreći mu:

-Ti si jedan veoma pametan i mudar zečić, i već tako mali si sebi našao prijateljicu i upoznao se sa malom vjevericom koja bi ti mogla pomoći i izbaviti te iz nevolje ako do toga jednog dana dođe.

-I ja ću njoj pomoći. Sakupiću joj puno žira i lješnika kad budu dozreli i sami pali sa drveća na zemlju ili kad duva snažan vjetar. Ona će to moći sve ostaviti u svoju kućicu u udubljenju hrastovog stabla, i čuvati to kao rezervu za zimu kad napada veliki snijeg i kad ima malo hrane za sve nas koji živimo u šumi. Kao njen dobar drug pokloniću joj i jednu šumsku ružu, - dodade Milivoj još uvijek jecajući i brišući šapicom svoje suzne oči. Učiteljica ga još jednom pohvali za njegovo lijepo ponašanje i drugarstvo sa vjevericom, pomilova ga po glavi i on se smiri.

-O našim drugim neprijateljima nastavljam vas učiti kad dođete idući put. Petak, subota i nedjelja su dani kad se ne ide u školu, jer tada lovci i psi kreću u organizovanu potjeru za nama. Tada ne poštuju ni svoju odluku o lovostaju iako

su je sami donijeli, tj. da nas za vrijeme tog lovostaja ne proganjaju i ostave nas na miru. Upravo tim danima imaju dovoljno vremena, jer tada većina u selu ne radi ništa već samo nas proganjaju. Zato, svako od vas mora tada biti sa svojim roditeljima kako bi vam oni pomogli u izbjegavanju potjera i smrtonosnih zasjeda. Dakle, da zaključim za danas: upamtite jednom za svagda: lovcima, psima, vukovima i lisicama nikad ne treba vjerovati- kaza odlučno učiteljica i još jednom pomilova po glavi Milivoja-Klempu govoreći mu da ne bude tužan zbog zadirkivanja drugova. Kazala mu je i da će on ubrzo postati veliki junak i niko neće smjeti da ga izaziva i zadirkuje.

ZAROBLJENIŠTVO I STRADANJE

Bližio se kraj ljeta i zečiči su već dosta bili naučili o svojim najvećim neprijateljima vukovima, lisicama, psima i lovcima, i kako se od njih braniti i izbjegavati ih. Naučili su da se najviše treba plašiti lovaca, jer su puno lukavi a nose i velike puške iz kojih mogu ubiti zeca i na velikim daljinama. Zato su i najopasniji od svih neprijatelja. Osim toga sa sobom uvijek vode opasne i brze pse koji lako po tragu i mirisu pronalaze zečeve i progone ih dok ih ne uhvate. Milivoj- Klempe je bio dobar đak i među najboljima, ne samo u poznavanju zečijih najvećih neprijatelja i kako se od njih braniti, već je bio i među najboljima u skakanju, u trčanju, rvanju, grebanju svojim oštrim kandžama, skakanju u dalj, preskakanju potoka i vodenih

kanala, preskakanju visokih ograda, provalija, visokih živica i provlačenju kroz uske prolaze u ogradama. Ako bi ograde bile i suviše visoke za preskakanje on bi nekako pronašao mali prolaz (stružicu ili otvor) kroz ogradu koji bi ponekad bio toliko mali da se samo on Milivoj-Klempo mogao provući kroz njega. Nikome nije bilo znano kako mu je to uspijevalo. Samo ponekad bi ostalo po nekoliko dlačica sa njegovog gustog krzna na tom malom i uskom prolazu kroz ogradu kuda se provlačio.

Već se bližio kraj ljeta i hrane za zečeve bilo je u izobilju: zelene i ukusne djeteline, mrkvice, mladog kupusa. Niko tada nije bio gladan i mogli su lako da se prikradaju u suton ili u zoru baštama koje su bile malo udaljenije od sela. U takve akcije redovno je išao i Milivoj sa svojom družinom od nekoliko zečića vršnjaka koje je on i predvodio. Ipak, Milivoj-Klempo je najradije i u te pohode išao sam, jer je samo za sebe znao da je kadar stići i uteći od ljutih pasa i lovaca. Već se bilo pročulo po svim okolnim zečijim krajevima o

njegovj mudrosti i pameti da mu ljudi i psi ništa nisu mogli. Uvijek bi ih nadmudrio, i nekako umakao nakon što bi se dobro najeo ukusne mrkvice i kupusa u seoskim baštama. Ako bi ga neki seoski domaćin opazio i sa svojim psima pojurio već je bilo kasno. On bi već daleko odmaglio. Osim toga, on je najradije upadao u bašte u ranu zoru kada i ljudi i psi slatko i duboko spavaju. Milivoj bi, kad se dobro najede mrkvice i kupusa brzo hitao i grabio svojim velikim i bzim skokovima prema svojoj maloj stružici (prolazu) u ogradi ili živici, i tuda se brzo provlačio i bježao dalje. O njegovim podvizima već se pričalo u svim okolnim zečijim krajevima, ali i među ljudima po selima. Po selima je najčešće kružila sljedeća priča: "Ima kažu neki zečić koji nam sve u baštama potamani, ali mu ništa ne možemo. Ni za glavu ni za rep ne mogu ga uhvatiti ni lovci ni psi "– žalili su se seljani.

- "Uvijek nekako sve nadmudri i pobjegne. Djeca kažu da su ga vidjela i da to, kažu, nije neki veliki zec, već

mali, drski klempavi zečić. Ništa mu ne možeš znati ni kad dođe u baštu ni kad i kako pobjegne. Sve nadmudri i niko mu ništa ne može“ – govorili su oni.

Drugi su, opet, zabrinuto dodavali: „Ma kakakv zečić, to mora da je nekakav veliki mudri zečina kad mu niko ništa ne može – žalili su se seljani i nastavljali svoje žalbe i pritužbe. -Vidite da i naši psi kipte od bijesa i lajanja jer mu ništa ne mogu i uvijek im se nekako izvuče i umakne im. To ih dovodi do ludila i prosto su izludjeli od lajanja i trčanja za njim, ali ništa, brajko moj. Taj baja im uvijek umakne, i samo ih bez prestanka izaziva i pravi budalama. Pa vidite da su naši psi prosto pobjesnili i promukli od lajanja, poludjeli i gotovo. Ali kako i neće, jer ih on sa svojim čestim upadima u naše bašte dovodi do ludila, jer mu ništa ne mogu.

Priča se tako proširila po čitavom ljudskom i životinjskom svijetu. Stigao je taj glas ne samo do šumice gdje je zečije selo odakle je bio i sam junak ove priče- zec Milivoj - Klempo. Tako je i on sam lično osjetio svoju snagu i slavu.

Kako i neće kad se svuda o njemu govorilo, ne samo u zečijem svijetu, već i u svijetu lisica, vukova, lovaca i pasa. Svi su oni sada znali da pred sobom imaju neobično hrabrog, ali i drskog zeca kome ništa ne mogu. Psi su znali da pred njima stoji nerješiv problem i nerješiva zagonetka. I sam Milivoj-Klempeo bi ponekad zanesen svojom slavom počeo slobodnije da priča o svom životu i svojim podvizima. Ne da se hvali, to njemu nije bilo svojstveno niti potrebno, već eto da ga njegova družina i ostali zečiji svijet čuju uživo kako bi i oni nešto naučili o vođenju uspješnog zečijeg života. Svi su voljeli da ga čuju kad iznosi svoje podvige, doživljava i izlaze iz najtežih situacija. Mnogi su dolazili i iz udaljenih zečijih krajeva i staništa da ga čuju. Klempeo bi obično otpočinjao svoj nastup riječima:

-Vidite ono što smo mi učili u školi, i što nam je naša učiteljica govorila to je u redu i to treba znati, ali to sve nije dovoljno. To je više teorija i malo je tu prakse i života. U redu je to pokazati sliku lisice ili psa, ili vuka (ili

lovca sa puškom da i ne govorimo) ali sasvim je nešto drugo kad se sa njima nađeš oči u oči, brajko moj. Treba tad biti veliki baja i biti sposoban stići i uteći, i ispred nosa im zgrabiti mrkvicu ili list mladog kupusa. Ovo što ja i moja družina radumo to je prava škola života. To je praksa, to je život i to je pravo učenje, veza teorije i prakse kako bi se to stručno kazalo. Na mucu se poznaju junaci – to je prava veza teorije i prakse. To je prava škola života. Ono što se nauči rizikujući život, i gledajući se oči u oči sa neprijateljem to se nikad ne zaboravlja. Mogao bih vam ispričati bezbroj primjera kad sam bio oči u oči sa smrću. Kad me jure veliki razjareni psi i samo što mi rep ne odgrizu, a ja u zadnjem trenutaku naglo zastanem i napravim oštar zaokret i krenem potpuno suprotnim smjerom. A psi kao ljudi i slijepi od bijesa projure mimo mene i ne mogu se zaustaviti. Kad me jure na nekoj otvorenoj poljani to treba samo gledati, to je najljepši ples i najljepša igra, ali igra na život i smrt. Kako samo tada psi ispadnu glupi, pogotovo ako ih ima više. Ja tada samo trčim cik-cak između njih,

a oni kao ljudi od bijesa sami se sa sobom sudaraju kao da su pijani, ali mene nikako ne mogu da uhvate. Pa kad se još u trku naglo zaustavim i vratim se nazad, a psi projure mimo mene i u istom pravcu, (jer oni ne mogu znati kad ću se ja zaustaviti i izvesti svoje trik) i oni tako projure mimo mene a ja im tada doviknem (začikvajući ih kroz smjeh): „Stanite, stanite braćo psi, pa ne trčim ja više u tom pravcu.“ Kad oni shvate o čemu se radi, i kako ih ismijavam oni prosto još više polude i posvađaju se međusobno, i dograbe se za vratove optužujući jedni druge za svoj neuspjeh što me ne mogu uhvatiti. Tako isto radim sa vukovima i lisicama, i samo da znate kako njih pravim budalama. A kad to oni shvate i vide da sam ih prevario i ponovo izigrao, oni prosto polude i počnu ponovo da se svađaju i tuku međusobno, a ja samo seirim, čudim se i smijem se glasno i govorim sebi samom: "Kakve su to samo umno zaostale životinje? Ja ludih li i pasa, i vukova, i lisica. Sve sam ih ja lično nasamario i napravio smiješnim i glupim. Eto kako ja dovodim do ludila i pse, i lisice, i

vukove. Ali samo treba biti mudar i lukav kao ja i biti u stanju stići i uteći i na strašnom mjestu postojati. – tako se govori i u pjesmi – ističe Klempo.

-Kad psi, vukovi i lisice uvide da mi ništa ne mogu, oni prosto polude od moje snalažljivosti i mojih trikova jer znaju da mi ništa ne mogu. Totalno polude. To vam je tačno onako kako piše u knjizi: to je *opšta pometnja i ludnica, ludnica i to takva da svijest padne u nesvjest*. Eto tako je kod njih kad od svoje gluposti i naivnosti padnu u nesvjest i ja onda radim šta želim. To je prosto da svijest padne u nesvjest – tako u knjizi piše. Svijest padne u nesvjest kod svih mojih neprijatelja jer više ne znaju šta da rade. Prosto me izbjegavaju i kad me vide prave se da me ne vide, sklanjaju mi se s puta, jer znaju da ću ih opet izigrati, uraditi neki trik, prevariti i napraviti ih opet budalama. Narugati im se i ponovo ih ismijati pred svim i to pred cijelim i ljudskim i žiotinjskim svijetom. Poslije ovih riječi osjetilo se veliko odobravanje svih prisutnih. Čuo se i poklič: „Živio naš junak i vitez

Milivoj klempo.“ „Živio, živio...“
odjekivalo je šumom.

Tada bi Milivoj-Klempo malo zastao dok se sve ponovo smiri i utiša i upitao se u sebi, da se nije previše zanio i previše hvalio svojim uspjesima i svojim junaštvom. Uvijek je vodio računa o tome da se ne treba hvaliti sam i ne biti ohol i gord. Znao je to, i roditelji su ga to rano naučili da je to najveći grijeh hvalisati se sam, i biti suviše gord.. -Pa i u školi smo učili da su sebičnost, oholost, zavist, hvalisanje i gordost najveći grijehovi – govorio je tiho u sebi Milivoj- Klempo. Kad bi tako opomenuo sebe, i to tiho u sebi da ga niko ne čuje, ponavljao je: „Milivoje, budi hladne glave i ne hvali se, to nikad nije dobro. Nikad nemoj biti gord i ohol jer to i tebe jednog dana može dovesti u nevolju da budeš slijep kod očiju i budala kod svog razuma. Ne izazivaj svoju sudbinu!! Budi trezven i opameti se!!“ – ponavljao je tiho u sebi bezbroj puta Milivoj-Klempo.

-Sljedeći put ću vam pričati o još nekim svojim doživljajima.Tu naglo

zastade i ujede se za jezik znajući da je opet pogriješio jer je samo prije nekoliko trenutaka obećao sam sebi da se neće više samohvalisati. Zatim dodade brzo - A sada svi na spavanje, jer sutra rano prije zore ja i moja družina idemo u baštu jednog seoskog domaćina gdje ima najboljih mrkvice i mladog kupusa,“ Tek što to Milivoj-Klempo kaza jedna mlada zečica, prava ljepotica i namiguša sa šeširićem na glavi, se javi i kaza:

„Ja znam gdje idete i koja je to bašta. To je bašta onog domaćina na susjednom brdu i ona je najbliža selu. Zato se niko do sada nije ni usudio tamo ići. Osim toga, taj domaćin ima i najljuće pse. Niko toj bašti ne može prići neopažen. Samo se s jedne strane toj bašti može prići i to one koja je najdalje od sela. Tu je blizu šumica i može se ponekad neopaženo prići, ali je zato taj seoski domaćin sa te strane postavio visoku ogradu koja je upletena u gustu prirodnu šikaru, koju seljani zovu živicu. Ko tamo ode spasa mu nema, jer ne može proći kroz gustu ogradu. S druge dvije strane je duboka rijeka. A ti sam

znaš, Milivoje, da je ta rijeka duboka i da mi zečevi ne volimo vodu i da nismo dobri plivači. Dobro, da je to neki mali potočić koji se može lako u dva- tri skoka preskočiti, pa nekako bi se i moglo pouzdati u spasenje. Ali ovako, kad te psi pojure i satjeraju prema rijeci, nema ti spasa, već skočiti u duboku rijeku i udaviti se. Bolje rečeno, izvršiti samoubistvo- zaključu mlada zečica, vjetropirka i namiguša sa šeširićem na glavi. Tu malo zastade kao da se malo zamislila i da bi djelovala ozbiljnije, dodade –

„ Ne znam da li je pametno da tamo idete, bojim se da će te uzaludno postradati“ - zaključ i sjedajući ponovo stavi svoj šeširić na glavu.

Poslije ovih njenih riječi, hrabrog zeca Milivoja-Klempu kao da nešto probode u grudima. Njene riječi su ga pogodile pravo u srce, i nanijele neopisiv bol. Bio je toliko šokiran i zbunjen tim njenim drskim, ali perfidnim i mučkim nastupom da je ostao bez riječi. Bio je potpuno paralizovan. Tada je i postao svjestan velike istine, da što je veći bol u

srcu to je manje riječi na usnama. Nije očekivao ovakvo začikavanje i ovakve sumnje u njega, baš od te mlade namiguše, jer joj je ranije često donosio najslađe mrkvice. On odluči da ništa ne govori niti je mogao od šoka, već da je bolje sačekati jutro, i ona će se sama uvjeriti ko je junak a ko kukavica. Na strašnom bojnom polju ću pokazati svoju hrabrost – ponavljao je nečujno u sebi Milivoj-Klempo. - Neka moja djela govore o meni, tako je bolje - zaključio on tiho u sebi, i ništa ne odgovori mladoj vjetropirki i namiguši sa kicoškim šeširićem na glavi. Krivo mu je samo bilo što ga je ta mlada vjetropirka i namiguša izazvala pred svima, i što je otkrila njegove namjere.

I stvarno, sljedećeg dana čitavo se selo diglo na uzbunu, jer iz bašte njihovog najboljeg i najbogatijeg domaćina sa dosta ljutih pasa su nestale najbolje mrkvice. Svi su se pitali kako se to moglo desiti. To je prvi put da se to dogodilo u toj bašti jer je ona bila blizu sela i najbolje obezbijeđena, a tu su i najljući psi. Svi su se pitali koji je to zec

bio toliko drzak i hrabar da dođe do samog sela i u najboljoj bašti počini štetu.

„To mora da je onaj isti zec sa klempavim uhom koji je opustošio i one druge bašte koje su udaljenije od sela. Ali kako se usudio da dođe i u ovu (što nikad ranije nije činio) našem selu najbližu baštu to nam nije jasno?- pitali su se jedni.

-Psi su ga opazili, ali im je umakao kao i uvijek – govorili su drugi i nastavljali. -Nekud se provuče i umakne im. Nešto se mora činiti. Jedna strana ove bašte je uz samu šumicu, ali tu ima visoka ograda i živica, i niko ne zna kako se i gdje provuče kroz ogradu neopažen. Sa druge dvije stane je duboka rijeka, a svi znamo da se zečevi plaše vode i nisu dobri plivači. Nije se valjda usudio doći u baštu kroz samo selo jer bi ga lako opazili psi?- pitali su se drugi.

Cijeli zečiji svijet u tom kraju slavio je još jedno junaštvo Milivoja-Klempe i njegovu ludu hrabrost da iz bašte, koja je najbliža selu i u koju do

sada niko nije smio ući, a kamoli pokrade najslađe mrkvice. Čak je i ona mlada zečica vjetropirka i namiguša čestitala Milivoju-Klempi na nečuvenoj hrabrosti. On joj je kao pravi vitez, opet, poklonio najslađu mrkvicu i jednu divnu divlju šumsku ružu. Milivoj-Klempo je sijao od sreće, i bio pun sebe i gord. Brzo je zaboravio na svoje obećanje da se ne smije prepusiti slavi i gordosti jer to uspavljuje i umrtvljuje opreznost i budnost. Sve to slabi njegove sposobnosti i vodi u katastrofu. Čak je nekoliko puta i sanjao kako je bio blizu da ga uhvate psi i sav se u znoju budio. Kakav horor, užas. Bio je srećan što je to bio samo jedan ružan san i ništa više.

I tako, dok je Klempo uživao u svojoj slavi, jedan dječak, (koji je bio u drugom razredu i koji je išao u školu prije podne, sin onog domaćina u čijoj je bašti Klempo zadnji put napravio štetu), je smišljao svoj plan. Kovao je plan kako da uhvati Klempu živog, i to sam da ga uhvati i da samo njemu samom pripadne slava za to. Ta ideja mu nije dala mira. Sve vrijeme, već nekoliko dana na putu

do škole samo je razmišlja o tome. Prosto je bio opsjednut tom svojom idejom, kako da uhvati zeca Klempu živog, i da ga pokaže cijelom selu i da svakog uvjeri da je on tako mali i bez ičije pomoći uspio u tome što nije pošlo za rukom nikom od odraslih u selu, pa čak ni lovcima. Dječak je stalno razmišljao o tome, ne samo po danu i kad je išao u šolu, već i po noći je malo spavao zbog toga. Stalno je razmišljao kako da uhvati Klempu ali i da ga ima živog samo za sebe, da se s njim igra i da ga pokazuje drugima, posebno svojim drugarima iz škole. Ponekad bi se desilo da i cijelu noć nije mogao da spava već stalno razmišlja o neustrašivom zeki i načinu kako da ga uhvati. Pravio je razne planove. Ako bi ga san i prevario i od umora zaspao – on, zec Klempo bi mu se i u snu pojavio. U snovima je čak i vidio kako Klempo u ranu zoru dolazi u baštu, i kako se sladi mladom mrkvicom, kako odlazi u šumicu i provlači se kroz ogradu, i bježi u svoj šumoviti gaj gdje ga niko ne može uhvatiti. Te slike su dječaku bile toliko jasne da je jednom skočio u snu i potrčao kao da je zec tu

pred njim i na dohvat njegove ruke. Kad je konačno došao sebi, osvijestio se i shvatio da je to samo sanjao, odmah se spremio kao da ide u školu. Nije sačekao ni da mu majka spremi doručak. Na pitanje majke zašto tako žuri i ide bez doručka, on joj samo kaza da je toga dana dežurni u svom razredu i mora, prije početka prvog časa, pripremiti vodu, oprati spužvu, obrisati tablu i u peći založiti vatru zajedno sa podvorikom škole. Kada je istrčao iz kuće dječak nije krenuo školskim putem ispod bašte, već se uputio ka šumici i ogradi koja je tamo bila. Cijelu ogradu i živicu je pretražio, i nakon sat vremena našao je jedan mali otvor ili prolaz u ogradi (bolje rečeno jednu malu stružicu – kako se to kaže u selu) kuda se zeka provlači kad ulazi u baštu. Kad se najede mrkvice ponovo bježi u gaj kroz istu tu malu stružicu ili prolaz. Dječak je znao da je to zečiji prolaz jer je na samoj stružici uvijek bilo i malo zečije dlake koju je zeka ostavljao kad se provlačio kroz uzani otvor. Dječak je odmah počeo da kuje plan kako da uhvati zeku živog. Jednog dana smislio je ideju šta da radi.

On je kod jednog komšije vidio gvožđa u koja se mogu hvatati krupnije životinje (lisice, vukovi, divlje svinje) ali i zečevi. Tu ideju sa gvoždima je odmah odbacio jer nije želio da povrijedi zeca. Gvoždima se obično teško povrijede, a često i polome noge životinje. Dječak to svakako nije želio, jer je, u suštini, volio Klempu zbog njegove hrabrosti. Ali on je vidio i to kako taj komšija pravi omče od elastične i savitljive žice, i postavlja ih na male i uske prolaze u ogradi kuda se zec provlači u njegovu baštu. Pomoću takve omče moguće je uhvatiti zeca živog i nepovrijeđenog. Od tog istog komšije je vidio kako se pravi omča od žice, i kako se ona postavlja na uski prolaz ili stružicu u ogradi kuda se zec provlači u baštu. Jedno poslijepodne je napravio i isprobao sličnu omču od čvrste ali lako savitljive žice. Uvjerio se da je dobro napravljena, i da zec kad provuče svoju glavu kroz nju ona se na brzinu stegne oko njegova vrata. Što se zec više trza u želji da se izvuče i pobjegne, ona se sve više i jače steže oko njegova vrata. Pošto je omča čvrsto privezana za neku deblju granu u ogradi

ili hrastov kolac, zec ne može da se otrgne niti izvuče kad upadne u nju. Isprobao ju je dva-tri puta prije nego što je otišao da postavi omču na malom otvoru u ogradi kuda se zec provlačio u baštu. Sljedećeg jutra pošao je veoma rano u školu nadajući se da će zateći zeca u bašti. Od uzbuđenja nije mogao da spava zamišljajući kako je zeka upao u njegovu zamku i da ga je on uhvatio. Kad je pošao tiho ispod bašte primijetio je zeca u bašti kako se sladi mladim kupusom. Bio je iznenađen kako se zeka uvukao u baštu neopažen od pasa, i kako se nije uhvatio u postavljenu zamku, tj. omču koju je on, dječak, sam tamo postavio. Zec ga je odmah opazio i naglo strugnuo u šumicu i pobjegao. Kada je dječak slijedio trag do prolaza u ogradi, gdje je bila postavljena njegova omča, vidio je da je žica skroz pomaknuta na dolje i sklonjena sa prolaza kao da je to uradila ljudska ruka. Dječak je shvatio da to mora biti neki pametan, lukav i mudar zec kada zna kako smaknuti žičanu omču sa uskog prolaza u ogradi, i da izađe kroz isti otvor potpuno slobodno. Tako mu je ovaj put zec Klempo umakao

i nadmudrio ga. Za sljedeći dan dječak se bolje pripremio i skovao mudriji plan kako da uhvati drskog zeca-Klempu koji je bio ne samo hrabar već i veoma lukav. Dječak je zato ne samo cijenio već i volio zeca Klempu, baš zbog te njegove lude hrabrosti ali i lukavstva. Dakle, dječak je napravio plan kako da nadmudri zeca Klempu. Nikome ništa nije govorio već je sljedećeg dana pred samo večer pošao u istu šumicu gdje je bila čvrsta i visoka ograda i u ogradi onaj jedini prolaz, pri samom dnu ograde kuda se Klempo uvlačio i dolazio u baštu. Postavio je novu omču od žice na taj isti otvor-prolaz gdje bila i prošle noći kad ju je mudri Klempo smakao sa prolaza i tako slobodno prošao bez ikakve opasnosti po sebe.

—Ovaj put neće biti tako — govorio je dječak tiho u sebi dok je ponovo postavljao omču na isti prolaz. — Smisliću takav plan da on zec Klempo, neće imati vremena da razmišlja. Toliko ću ga iznenaditi i preplašiti da će od straha juriti kao bez glave i ništa neće primijetiti da je omča ponovo

postavljena. Čak i da je vidi neće imati vremena da je smakne i ukloni sa prolaza i pravo sa glavom će odmah upasti u omču, zamku iz koje nema izlaza - uvjeravao je sebe dječak u ispravnost svoga plana, kojim će ovaj put nadmudriti zeca Klempu. – Važno je samo da ga mnogo iznenadim i naglo preplašim vikom i onda je gotov, jer zec tada juri kao bez glave i to pravo u isti prolaz i u istu omču koju je on ponovo postavio kada je zec ušao, a što on zec Klempo nije znao, niti je mogao znati - stalno je analizirao dječak elemente svoga plana. Ovaj put se dobro pripremio. Dječak je sada bio dosta siguran u uspjeh svoga plana sa faktorom iznenađenja – računajući na dobro poznati zečiji strah i paniku kad se nađe u nevolji.

Dječak je već bio uočio da drski Milivoj-Klempo dolazi u baštu najradije u ranu zoru kad i ljudi i psi najslabije spavaju. Dječak od uzbuđenja nije spavao tu cijelu noć i razmišljao samo o tome da li će njegov faktor iznenađenja uspjeti. Shvatio je da se zec jedino može

uhvatiti ako bude nadmudren nekim lukavstvom Ali kako nadmudriti zeca Klempu i uhvati ga živog u postavljenu zamku ili omču od žice? Ovaj put, dječak je napravio omču od jake žice (koju bi i veće životinje kao lisica ili vuk teško prekinuli) i pomalo zardalu pa je izgledala ista i kao ograda i nije je bilo lako primijetiti. Dječak nije spavao od uzbuđenja i želje da provjeri da li će njegov plan, da uhvati sam zeca Klempu, uspjeti. Čim je malo zora zarudila uzeo je svoju torbicu i stavio je na leđa kao da ide u školu. Nije želio da iko u selu ili školi zna za njegov plan. Ali majka se probudila i bila začuđena kad ga je vidjela kako stavlja školsku torbu na leđa.

-Nikad tako rano nisi išao u školu. Zašto si danas tako poranio.?- upitala ga je začuđeno. Dječak je kazao da je dobio zaduženje redara u svom razredu, i da zajedno sa podvornikom škole mora pripremiti sve za početak prvog časa na vrijeme: da založi vatru u peći kako bi se učionica mogla zagrijati dok ostala djeca dođu do početka nastave, da opere

spužvu i obriše tablu, i zajedno sa podvornikom unese dovoljno drva u učionicu i posloži ih pored peći kako bi drva bilo dovoljno za cijelo prijepodne. Dječak nije želio da iko u selu ili u školi zna za njegov plan, i zato nikome ništa nije ni govorio. Želio je sve da iznenadi svojim velikim djelom – da je on tako mali, i to potpuno sam, uspio uhvatiti živog zeca Klempu. Dječak je već zamišljao kako cijelo selo slavi njega kao heroja i kako mu najveće priznanje odaju njegovi drugri u školi, pa i sama učiteljica. Kad je došao do same bašte prestao je da trči, i odlučio je da se približi bašti nečujno i neopaženo kako ne bi preplašio zeca ako on bude u bašti. Kad je tiho, šunjajući se pored ograde koja je opasivla baštu (pored samog puta) došao blizu - kroz ogradu je pogledao i zinuo od izenađenja. Zaustavio je i dah jer u kupusištu je zaista vidio kako zekan Klempo otkida slatke listove kupusa sa najbolje glavice. Dječak je znao, da dok god zekan Klempo uživa jedući kupus, da ga neće primijetiti ako on krijući se lagano i u velikom luku zaobiđe cijelu baštu tako

da ga zekan ne primijeti - njegov plan i faktor iznenađenja će uspjeti. Tako je i bilo Krećući se lagano pored ograde stigao je do šumice i pošao gornjom stranom dok nije stigao do malog otvora ili stružice u ogradi kroz koju je zec Klempo ulazio u baštu. Baš tu, na tom malom otvoru sinoć je dječak postavio omču od žice. Odmah je opazio da je omča bila smaknuta sa prolaza kao da ju je ljudska ruka sklonila. Dječak je to i očekivao, i tiho u sebi pomislio da je ovaj zec mudar i lukav kao i čovjek. Zato ga do sada niko nije mogao ni uhvatit. Kad god bi mu ljudi ranije postavili zamku ili omču od žice, zec Klempo bi je na vrijeme opazio kad bi ulazio u baštu i svojom je prednjom desnom nogom sklonio ustranu i tako slobodno prolazio u baštu. Zec je dobro zano da će prolaz biti opet slobodan kad se on najede u bašti i vrati istom strazom nazad do prolaza u ogradi koji će opet biti bez žičane omče, jer ju je on prilikom ulaza sklonio kako bi prolaz bio slobodan kad se vrati. Tako je zekan učinio bezbroj puta do sada, i svaki put uspješno umakao potjerama iz sela, lovcima i

psima. Ali zekan Klempo nije ni mogao zamisliti kako će ga jedan mali dječak ovaj put nadmudriti. Dok se on, zekan Klempo sladio kupusom u bašti, dječak je zaobilaznim putem i neopaženo došao do zekinog prolaza u ogradi i ponovo namjestio omču na prolazu. Mudro je zaključio da kad se on, zekan, vrati sit iz bašte istom stazom do prolaza kako bi pobjegao, dječak će naglo da uskoči u baštu i snažno zagalamiti što je moguće glasnije, i tako naglo i strašno preplašiti zeca. Tako je i bilo. Zec je od velikog iznenađenja i straha ponovo trčao prema prolazu kroz koji je već prošao ranije ulazeći u baštu i misliće da je omča sklonjena (pa kako bi drukčije i moglo biti, on ju je lično sklonio jutros kad je ulazio u baštu). Tako je bilo svaki put do tada, i uvijek je uspješno umakao progoniteljima, Ali dječak je ovaj put bio mudriji i zaista je skovao lukav plan i sve je dobro predvidio i isplanirao: Trčeći što brže može, dječak je odjednom uskočio u baštu i naglo, naglo i silno zagalamio kako bi što više i što jače iznenadio i preplašio zeca. To je odjednom strahovito prestrašilo i

šokiralo zeca Klempu, da mu se ono klempavo uho odjednom podiglo visoko kao da je u njega bila uključena struja. Kad je prvi udar od šoka prošao i Klempo došao malo sebi, odjednom je snažno pojurio što je brže mogao prema prolazu u ogradi. Klempo je bio siguran da je on lično zamku onespособio pri ulasku, ali nije znao da ju je jutros dječak neopaženo ponovo postavio dok se Klempo sladio kupusom u bašti. Tako je zekan Klempo jureći kroz šibljе stigao do ograde i dobro poznatog mu prolaza i izlaza u slobodu. Od straha nije ni gledao dobro niti je imao vremena da istraži prolaz, već je odjednom bez razmišljanja i pažljivog rezgledanja (u tim trenucima iznenadne opasnosti i velike panike i šoka nema se više vremena za razmišljanje i pažljivo razgledanje) naglo glavu provukao kroz prolaz, i taman kad je htio da provuče i prednje noge omča se naglo stegla oko njegova vrata. Od siline trzaja omča se još više zategla oko vrata i Klempo nije mogao dalje. Počeo je da kmeči i plače kao dijete. Dječak je, probijajući se kroz gusto grnje i šibljе, brzo stigao do

ograda gdje je bila zamka u koju je upao strahom izbezumljeni zekan Klempo. Dječak je zatekao zeca kako se snažno trza zadnjim nogama i kmečeći i plačući kao dijete pokušava da se otrgne i prekine žicu koja ga je čvrsto stezala oko vrata i po grudima. Ali žica je bila jaka i ništa je nije moglo prekinuti. Kada je dječak stigao do ograde i prolaza gdje je bila zamka zastao je začuđen, ali i sam bez daha i preplašen Klempinim jaucima i trzajima u pokušaju da se oslobodi žice koja ga je snažno stezala po sredini grudi i oko vrata. Kad je došao sebi od iznenađenja dječak je skinuo svoju školsku torbicu s leđa, i pokušao da zeca uhvati za uši, ali se Klempo branio i prednjim i zadnjim nogama koje su mu bile slobodne i oštrim kandžama grebao dječaka po njegovim golim rukama. Nekoliko puta je svojim oštrim kandžama dohvatio i dječakovu plavu školsku bluzu i pocijepao je na nekoliko mjesta. Dječak je za trenutak zastao i pogledao svoje okrvavljene ruke, pocijepanu školsku bluzu i prljave pantalone od vlažne zemlje. Za trenutak je zastao da razmisli šta da radi, znajući

da borba sa uhvaćenim zecom još nije završena. Želio je da ga odnese živog kući. Bez toga živog dokaza niko mu neće ništa vjerovati. Za trenutak se sjeti svoje đačke torbe koja je bila tu pored njega gdje ju je i ostavio kad ju je skinuo s leđa. Smislio je plan da, ako je moguće, zeca koji mu nije izgledao velik, pokuša nekako ugurati u torbu, dok je još onako uhvaćen u omči, a zatim zaveže torbu kako zec ne bi iskočio i pobjegao. Dječak je znao da je to bio jedini način da zeca donese živog kući. Iz torbe je izvadio sve knjige i pernicu i stavio ih u jednu plastičnu kesu u kojoj je bio i njegov doručak što mu je majka spemila rano jutros i stavila u torbu. Sa teškom mukom je nekako na silu držeći zekana za uši prvo ugurao nekao zadnje zekanove noge i trup i na kraju zekinovu glavu u širom otvorenu torbu. Dok je to radio nije imao ni vremena da misli o sebi. Kad je nekako uspio da u torbu ubaci i prednje zekine noge dječak je na brzinu zavezao torbu da zec ne bi mogao iskočiti i pobjeći. Ostavio je samo jedan mali otvor za vazduh da se zec ne uguši. Uplašeni zec

se smirio u mračnoj torbi. Jedino što se moglo s polja zaključiti je to da je njegovo malo preplašeno zečije srce snažno udaralo u njegovim grudima. Dječak je provirio kroz mali otvor na torbi, i vidio kako su zekine velike oči od straha još i uvećane i kako se njegove grudi sve više i sve jače i brže od straha nadimaju i spuštaju. Kada se uvjerio da je torba potpuno bezbijedna, i da zec ne može pobjeći, dječak prvi put pogleda na sebe i skoro potpuno pocijepanu plavu školsku bluzu. Odluči da pođe do obližnjeg potoka, da opere izgrebane i okrvavljene ruke od zekinih kandži i očisti zemlju sa odjeće. I pored toga što su ga izgrebane i izranjavane ruke, kad ih je oprao, sada još više boljele, dječak je u duši bio sretan i već zamišljao sebe kako ga u selu već svi slave za djelo kojim je oslobodio selo od napasnika koji im je uništavao bašte. Zaključio je da je važno da nekako neopaženo uđe u selo i svoju kuću kako bi zamijenio pocijepano odijelo i obuče kaputić dugih rukava kako se ne bi vidjele zekine ogrebotine i izranjavane ruke. Pokuša da podigne torbu na ramena, ali mu se ona

učini toliko teška da je za trenutak ponovo spusti na zemlju. Pitao se kako to da mu se zec na prvi pogled učinio dosta mali, a kolika li mu je samo težina.

- Mnogo je težak i neće biti lako da ga odnesem do kuće – pomisli u sebi.

Odluči da se još malo odmori. Nakon nekoliko trenutaka ponovo je ustao i primakao torbu jednoj brini i nekako je dovukao do gornje strane brine kako bi je lakše stavio na ramena. Njegov plan bio je dobar i sada je uspio da lakše stavi torbu na rameana,. Polako se digao i uputio u selo svojoj kući. Tek je bilo svanulo i narod još nije bio izašao iz svojih kuća. Samo se dim izvijao iz čađavih seoskih dimnjaka. Ugledala ga je, opet, njegova majka koja je radila nešto po dvorištu. Kad ga je spazila ostala je zabezeknuta, i u čudu zašto joj se sin vratio kući umjesto da je otišao u školu kako joj je i rekao. U sebi je pomislila da je njen dječak nešto zaboravio (što se ponekad dešavalo i ranije) pa se morao vratiti kući po zaboravljene stvari. Najčešće su to bile

drvene bojice ili blok za crtanje, ili neka sveska i gumica itd. Tek kada dječak uđe u dvorište majka zinu od još većeg iznenađenja. U čudu je gledala svog sin pocijepanog i iskrvavljenog po rukama, ali ne uplakanog već veselog. Majka još nije bila došla sebi kad joj dječak kaza još veće čudo u koje u početku nikako nije mogla ni povjerovati.

-Majko, uhvatio sam zeca koji nam je pravio štetu u bašti, ne samo nama već svima u selu. Evo ga ovdje u mojoj torbi- kaza dječak sav ozaren srećom koja ga je obuzimala.

Majka od iznenađenja zinu i stavi ruku na usta da ne vrisne od čuda– i priđe dječaku. Ne vjerujući u prvi mah ni sama u ono o čemu joj sin govori, ona priđe dječaku i pomože mu da skine torbu sa leđa i osjeti da u torbi zaista ima neko živo i teško stvorenje. Dječak je zamoli da nikom ništa za sada ne govori. Uđoše u sobu gdje on spava sa starijim bratom, koji u to vrijeme nije bio tu, već u drugom gradu gdje je išao u srednju školu. Čvrsto zatvoriše sve prozore kako zec ne bi mogao pobjeći

kad ga oslobode iz torbe. Kad je Klempo iskočio iz torbe odmah je odjurio ispod kreveta u najudaljeniji i najmračniji ćošak gdje ga niko ne može lako vidjeti. Dječak mu je zajedno sa majkom donio u činiji vode i nekoliko listova svježeg kupusa i jednu lijepu svježu mrkvicu. Znajući da je sada zec na bezbjednom mjestu, dječak još jednom provjeri da li su svi prozori zatvoreni. Zatim sam lično zaključa vrata, i zamoli majku da on lično ponese ključ sa sobom u školu kako bi bio siguran da niko drugi neće ulaziti kod zeca u sobu dok se on ne vrati iz škole. Majka mu pomože da se brzo opere i namaza mu rane i ogrebotine po rukama nekom ljekovitom mašću kako bi to manje boljelo i brže zarastalo. Dade mu novu čistu odjeću i dječak odjuri putem u školu. Bio je jako sretan i stalno razmišljao o tome da li da kaže drugarima u školi za svoj jutrošnji uzbudljiv podvig. U tom svom razmišljanju i srećnom raspoloženju upravo je stigao na vrijeme, pred sam početak prvog časa. Sva djeca već su bila stigla, i u dvorištu se igrali i razgovarali očekujući poziv školskog

zvona za ulazak u učionice. Niko od njih nije mogao ni sanjati u kakvoj avanturi je njihov drug Jovica jutros bio, i kako se to završilo. Na prvom času Jovica, tako je dječaku bilo ime, ništa nije mogo upamtiti o tome šta je učiteljica govorila. U mislima je bio odsutan i uvijek razmišljao samo o zecu kojeg je tog ranog jutra uhvatio i kako će ga dobro nahraniti kad dođe iz škole kući. Razmišljao je i o tome kako će se sa njime igrati kada se zec navikne na život u kući i kako će dovoditi drugove da ga vide i da se sa njim igraju. Mislio je i o tome kako će se o njegovom velikom djelu ubrzo čuti i po svim okolnim selima. Pričaće se o tome i među odraslima, i među mladima, i među djecom. Jedva je dočekao da se završi i posljednji čas pa da trkom što prije stigne kući. Tako je i bilo. Čim se posljednji čas završio odvojio se od svih ostalih učenika, i pojurio seoskim putem kući. Njegovi drugovi su se začudili toj njegovoj žurbi, i ne sluteći kakav je doživljaj on imao tog ranog jutra. Čim je Jovica stigao kući, majka ga je dočekala i kazala mu da otac još nije došao sa

posla, i da stariji brat dolazi iz grada kući samo vikendom. Jovica je odmah otključao svoju sobu, i oprezno otvorio vrata brzo ih zatvarajući za sobom. Potražio je zeca ispod kreveta ali ga tamo nije bilo. Mrkvice i kupus su bili netaknuti, a samo malo vode je bilo prosuto iz činije po podu. Dječaku se srce steglo od straha i tuge na samu pomisao da se njegovom zeki nešto loše moglo dogoditi. Pitao se gdje je nestao. Počeo je da zaviruje u svaki kutak sobe gdje bi se mogao skriti. Pomislio je i na to da je možda uginuo od gladi ili žeđi. Već su ga bili obuzeli panika i tuga, i skoro je počeo plakati kad spazi drva iza male peći kojima se održavala vatra kad je hladno u sobi. I tamo, na veliko iznenađenje dječaka, u jednom malom ispustu među drvima skrivao se, zavučen i šćućuren zeka-Klempo. Skupio se iza jednog većeg drveta, a usnice su mu se, uznemirene od velikog straha, tresle. Jedna velika suza klizila mu je iz lijevog oka. Dječak htjede da ga pomiluje, ali on naglo iskoči i ponovo pobježe pod krevet. Jovica je svaki čas

ulazio u sobu i donosio mu svježe mrkvice i listove kupusa.

Ali zec to ništa cijeli dan nije ni dirnuo niti bilo šta okusio, jer je mnogo tugovao. Bio je tužan i kao da je gladovanjem sam sebe htio da kazni, i da umre od gladi što je tako ispao glup i neoprezan. Najgore mu je bilo to što ga nije nadmudrio i uhvatio neki jak i velik odrastao i mudar čovjek, već eto neki mali dječak, žutokljunac i fićfirić koji je tek pošao u školu. To ga je i najviše boljelo i povređivalo njegov ponos, gordost i samoljublje. Zato Klempo ne samo da nije mogao od muke ništa da jede, već nije htio ni vode da se napije. Još veća muka i strah ga spopade od saznanja da se sve to može doznati i u njegovom zečijem selu i u cijelom zečijem gaju gdje su ga svi poznavali kao hrabrog i neustašivog borca koji se nikoga nije bojao: ni odraslih ljudi, ni pasa, ni lisica, ni vukova. Radije bi da je završio u loncu ili na ražnju, nego da se ta njegova bruka (da ga je uhvatio jedan mali i neiskusni dječak) dozna u zečijem svijetu koji se divio njegojoj drskosti i

hrabrosti. Zbog te svoje greške i gluposti bio je pod velikim stresom, i sam sebe je kažnjavao glađu i žeđu samo da što prije završi svoj sada ionako bijedni zarobljenički život, jer nije mogao podnijeti tu sramotu. Sto puta bi više volio da je hrabro izgubio glavu u nekom svom velikom okršaju sa lovcima i psima nego da završi ovako – kao žalosni zarobljenik jednog malog dječaka. Zato prvi dan ništa nije ni dirnuo od onoga što mu je doneseno za jelo ni svježju mrkvicu, ni mlade listove svježeg zelenog kupusa, ni djetelinu. Cijelu sljedeću noć nije ni oka sklopio niti mu je san dolazio na oči. Po stotinu puta je u svojoj zečijoj glavi razmatrao svaki svoj jučerašnji korak i nesreću kada je bio uhvaćen u žičanu omču - da vidi gdje je najviše pogriješio i kako je napravio kobnu grešku. Dobro se sjećao svakog trenutka od dolaska u baštu u samu zoru dok su u selu još svi spavali, i ljudi i psi. Bio je radostan da ga niko nije opazo. Prije dolaska u samu baštu prikradao se tiho i polako dobro poznatom stazicom. Kada je stigao do svog uzanog i dobro poznatog prolaza

kroz ogradu u šumici, kuda se stalno provlačio primijetio je postavljenu omču od žice. Malo se začudio, ali nije se preplašio. Znao je već od ranije kako da riješi taj problem i prednjom desnom nogom je otklonio žičanu omču sa prolaza. Tako je činio i ranije kad je ulazio u druge bašte i nikad mu se ništa loše nije dogodilo. Samo se začudio da su seljani tako brzo otkrili i taj njegov novi-tajni prolaz i novu stazu do bašte. Ali on je i dalje vjerovao da su njegova snalažljivost i brzina dovoljni da ga izvuku iz svake nevolje. O njegovoj drskosti i hrabrosti pričali su po cijelom selu, i djeca i odrasli naveče kad bi sjedili pored vatre. Govorilo se samo o tom ludom hrabrom zecu koji će uništiti sve seoske bašte. Djeca su slušala odrasle kako nemoćno čekaju još neki veći i drskiji podvig tog ludog i klempavog zeca kome ništa ne mogu. I sam Klempo je bio umislio da njegovoj pameti, mudrosti i hrabrosti nema ravna i da mu zato niko ništa ne može. I tu upravo i počinje njegov pad, njegovo sljepilo da ne vidi ni ono što je toliko jasno i očigledno svima. Upravo to i

jeste njegova najveća greška – suludo samopouzdanje da može sve, pa i da nađe izlaz iz najtežih situacija. I upravo tada, kad neko pomisli da mu niko ništa ne može i da za njega nema opasnosti već stupa na stazu koja vodi u propast i nesreću, stazu koja vodi do pada i gubljenja slobode, a najčešće i gubljenje sopstvene glave. Njemu, zecu zvanom Klempo, se to upravo i dogodilo –njegov upad u dobro postavljenu žičanu zamku, što je i dovelo do njegovog hvatanja i odvođenja u zarobljeništvo. Ta njegova oholost, samouvjerenost, gordost i samoljublje (da može sve i da mu niko ništa ne može) je i početak njegovog pada i početak njegovog kraja. Slava mu je udarila u glavu, i otupila njegovu opreznost i budnost, njegovo najjače oružje. Sad u zarobljeništvu postao je toga svega svjestan, ali već je bilo kasno. Zato nije mogao ni da jede svježe mrkvice ni da pije vode od sopstvene muke i spstvene krivnje za sve što mu se dogodilo. Sad će mu se svi izrugivati. A ona namiguša sa šeširićem na glavi kojoj je on često donosio svježe mrkvice će biti i najgora i još uvjeravati i druge kako

je ona oduvijek znala ("brzo sam ga pročitala") da on nije bio ono za šta se predstavljao, ni tako hrabar, ni tako mudar, ni tako lukav. Zekan Klempo je već po stoti put u svoj glavi analizirao svaki svoj skok i korak prethodnog dana kada je uhvaćen da vidi gdje je najviše pogriješio i kako ga je žutokljunac nadmudro. Dobro se sjećao svakog svog koraka, svakog svog pokreta i skoka. Kako i svaki put do tada, kada je upadao u ovu istu baštu, prvo se prikrađao šumicom kako ne bi bio opažen, zatim bi došao do visoke ograde u dnu same šumice koja je opasivala cijelu baštu. Tu je došao do svog poznatog malog otvora u ogradi kroz koji se samo on mogao provući kad ulazi u baštu. Bilo mu je jasno da je neko iz sela pronašao taj prolaz i počeo na njemu postavljati žičane omče kako bi ga uhvatio. Toliko je bio hrabar i odvažan da je mislio da to za njega nije nikakav problem, a još manje je mogao pretpostaviti da to čini jedan mali dječak iz sela koji će ga nadmudriti svojom taktikom – faktorom iznenađenja, što zec Klempo uopšte nije imao u vidu, niti je tome bio dorastao.

On je mislio da je dovoljno to što je znao kako da žičanu omču prednjom šapom skloni sa prolaza i onda je prolaz slobodan. Tako je uradio i juče, i uklonio omču i slobodno prošao kad je ulazio u baštu i počeo da se sladi svježim listovima kupusa. Ali ni sam sada ne zna kako se to tačno dogodilo, jer je bio strahovito iznenađen i prepadnut vikom dječaka koji se tu odjednom naglo stvorio, kao da je pao s neba i odjednom zagalamio. Klempo je od silnog iznenađenja ali i velikog i neopisivog straha naglo poskočio, i u nekoliko velikih skokova, i ne razmišljajući ni o čemu drugom, već samo kako da spasi glavu, i da se u dva-tri velika skoka dočepa šumice. Odjurio je prema ogradi i prolazu koji je dobro poznavao znajući da je prilikom ulaska u baštu uklonio smrtonosnu žičanu omču. Slijepo je jurio prema prolazu i glavom napred sjurio se kroz prolaz. Odjednom ga je nešto snažno steglo oko vrata i grudi. Bila je to omča koju Klempo od prevelikog straha i jurnjave nije opazio. Uspio je kroz nju provući samo glavu i lijevu prednju nogu. Kada je pokušao da provuče i

drugu nogu žica ga je stegla. Ali otkud sad tu na prolazu omča kad dobro zna da ju je on sam lično sklonio samo nekoliko trenutaka prije ulaska u baštu. Eto, to je bio taj faktor iznenađenja što mu je pripremio dječak. Dječak i jeste računao na to da zec od velikog straha i iznenađenja neće imati u vidu, niti će znati da je omča ponovo postavljena. Zec Klempo je toliko bio šokiran tim tiskom omče da je svom silinom trznuo i tresnuvši zavalio se za ogradu s gornje strane trzajući se svom snagom. Ali uzaludni su bili njegovi trzaji, njegovo zapomaganje i plač kao u djeteta –jer je ubrzao stigao dječak koji ga je nekako ugurao u svoju školsku torbu i donio kući u svoju sobu. Dakle, zec Klempo je sada bio dječakov zarobljenik. Od muke i krivnje samog sebe za vlastitu glupost i neopreznost nije mogao niti da jede, niti da pije vodu. Mučila ga je i savjest što je ispaao tako glup, i što je i sam povjerovao da mu niko ništa ne može. Slava mu je bila udarila u glavu. Počeo je da drsko upada u seoske bašte misleći da mu niko ništa ne može. Uvijek bi nadmudrio i ljude, i pse, i lovce, i vukovi

i lisice. A kad postaneš tako slavan, onda se lako povjeruje da si vladar nad vladarima, postaješ gord i ohol, drzak i to sve do negdje dok konačno ne izazoveš svoju sudbinu i završiš u nekom loncu ili na ražnju. Ali kasno se sada kajati jer se u zarobljeništvu ništa ne može popraviti. Gadio se sam sebi i želio da odmah oduzme sebi život i kad samo pomisli kako ga je onaj dječak-žutokljunac nadmudrio i navukao faktorom iznenađenja u ponovo postavljenu zamku, čega on nije bio svjestan, niti je to mogao biti u onolikom strahu i panici. Eto, to je bio taj faktor iznenađenja koji mu je dječak pripremio – veliki strah i panika, što se ne može kontrolisati. Tada je prvi put doznao i postao svjestan da je najteže pobijediti samog sebe, kontrolisati samog sebe, kontrolisati svoj strah, bijes i paniku. Zato mu i jeste najžalije kako ga je taj mali dječak - žutokljunac nadmudrio i uvukao ga, bolje rečeno natjerao ga u ponovo postavljenu zamku. Može se kazati da je od velikog straha i panike bježeći naslijepo direktno uskočio sam u lonac da ga skuvaju. Pa to je isto biti

zarobljenik ili biti u loncu. Ma i gore je i mučenje biti u zarobljeništvu nego u loncu.. Da...da .. bolje je biti u loncu ili na ražnju i tako završiti život časno i odjednom, a ovako kao zarobljenik ko zna koliko ću da se patim i mučin. Najgora je grža savjesti zbog sopstvene glupostui. Kakva sramota i bijeda. I tu je kraj svega, kraj slave, kraj gordosti i oholosti. Sad je postao niko i ništa i kako će mu se samo izrugivati u cijelom zečjem svijetu kad čuju kako ga je nadmudro jedan žutokljunac, jedan mali dječak, domaćinov sinčić.

- E neka crknem odmah od muke, od gladi, od žeđi i od sramote kad me je taj mali žutokljunac napravio budalom uhvatio me i odveo u zarobljeništvo. Neka na mjestu crknem, neka me skuvaju u loncu, ili peku na ražnju – neka rade što god žele i zaslužio sam kad sam ispao takva budala. Tako je razmišljao i tugovao zarobljeni zec Klempo. Ipak mu je bilo samo jedno stalo prije nego što skapa od gladi ili od žeđi, a to je da dozna pravu istinu kako ga je onaj dječak, sin domaćinov,

nadmudrio. Po ko zna koji put je u svojoj glavi analizrao svaki svoj pokret i skok jučerašnjeg dana kad je uhvaćen. Bio je potpuno svjestan kako je došao istom stazicom (kako je stalno i ranije činio) u baštu. Prvo je kroz šumicu s gornje strane bašte došao do ograde koja se nalazila oko bašte i u kojoj je bio mali otvor kroz koju se on provlačio. Ranije je uvijek bio mudar i oprezan. Ali jednog dana neko iz sela je počeo (sad eto zna da je to bio dječak koji ga je i uhvatio) da postavlja omču od čvrste i elastične žice na prolaz kuda se Klempo provlačio. Klempo je to vrlo brzo uočio, jer je brzo učio i bio jako oprezan i lukav. Brzo je naučio kako da ukloni omču od žice sa prolaza prednjom desnom nogom prije nego što se počne provlačiti.. Sjeća se i kako je tog istog dana kad je uhvaćen prilikom ulaska u baštu u ranu zoru tu istu omču svojom prednjom desnom šapom uklonio sa prolaza i bezbjedno i tiho prošao i odskakuto u baštu punu mladog kupusa i mrkvica. Ali neko je tu žičanu omču, čim je on ušao u baštu, ponovo postavio, što se nikad ranije nije dogodilo. Kada se

dječak iznenada pojavio i zagalamio Klempe se toliko preplašio da je kao bez glave naslijepo jurnuo prema šumici. U toj svojoj slijepoj jurnjavi kroz šibljice i strahovitoj preplašenosti on nije ni primijetio da je omča ponovo postavljena na prolaz što se nikad ranije nije dogodilo i uvijek je kad se vraćao iz bašte prolaz je bio slobodan i omča sklonjena sa njega. Ali tako nije bilo ovoga puta i to je bio taj faktor iznenađenja i mudrosti dječaka. On je unaprijed znao da kad naglo preplaši zeca da ovaj neće imati vremena da dobro razgleda svoj prolaz u ogradi već da će jurnuti što brže, misleći da je prolaz u povratku iz bašte slobodan kao i uvijek ranije. Ali ovog puta to nije bilo tako. Tek sada kao zarobljenik postao je potpuno svjestan da je to sve bio dobro pripremljen plan mudrog dječaka. Kada je dječak došao zaobilaznim putem (da ga zec ne vidi) do prolaza u ogradi odmah je zapazio da je zec mudro sklonio omču sa prolaza u stranu i prošao bezbjedno u baštu. Tada je dječak primijenio svoj već ranije smišljen i pripremljen plan – sa faktorom

iznenađenja. On je ponovo postavio omču na isti prolaz i opet se šumicom naokolo približio bašti i naglo uskočio i jako zagalamio kako bi što više preplašio zeca i izazvao paniku kod njega. A kad je neko toliko preplašen i u tolikoj panici taj ne može puno da razmišlja i lako ga je navući u zamku. Zeca Klempu je to zaista strahovito iznenadilo i preplašilo i kao bez glave je naglo poskočio i jurnuo u šumicu prema prolazu kuda je i ušao u baštu. Mislio je da je prolaz kao i uvijek ranije u povratku slobodan i da na njemu nema omče jer ju je on sklonio prilikom ulaska u baštu. Ali ovog puta to nije bio slučaj, jer on nije znao da je dječak kad ga je spazio u bašti tiho i okolnim putem došao do prolaza, i ponovo vratio i postavio omču na prolaz. Dječak je znao da kad se zec naglo iznenadi i strahovito preplaši, da će on, zec Klempo, tada od velikog straha i velikoj panici trčati prema istom prolazu u ogradi, i neće imati vremena da bude oprezan kako bi opazio ponovo postavljenu omču. U toj velikoj brzini i panici, nastojeći da spasi glavu, i neće mu ni na kraj pameti biti da

je neko mogao ponovo postaviti omču U toj velikoj panici njegova opreznost i budnost su popustili i on je uskočio u ponovo postavljenu omču. Dječakov plan, i njegov psihološki faktor iznenađenja (na koji je mnogo računao) su uspjeli i pokazali se kao potpuno tačni. U velikom strahu i panici zec Klempo nije mogao kontrolisati svoje ponašanje, već je naslijepo jurio u svoju propast. Dječak je dobro predvidio da kad zec bud naglo preplašen i iznenađen, da on neće vidjeti dobro kamufliranu i ponovo postavljenu žičanu omču. Jer ko spašava glavu taj kao slijep juri kroz šiblje naprijed i ništa ne primjećuje, nikakve zamke i prepreke. Ako bi zec čak i vidio zamku on neće imati vremena da je skolni u svojoj velikoj panici i pokušaće odmah, i što brže da se provuče kroz postavljenu žičanu omču i tako pobjegne u slobodni šumoviti gaj, gdje mu niko ništa ne može i niko ga pronaći ne može. Ali Klempo u tome nije uspio. Strahota je bila slušati kako su cijelim zečijim gajem odjekivali jauci i kuknjava uhvaćenog zeca Klempe. Dakle, taj faktor iznenađenja

bio je koban za zeca Klempu koji je upao u ponovo dobro postavljenu dječakovu žičanu zamku. I upravo to je bilo kobno za zeca Klempu. Taj dječak, taj žutokljunac ga je nadmudrio, koristeći se psihološkim faktorima, prije svega faktorima velikog straha, panike, iznadenja, neočekivanosti. Bilo je to kao grom iz vedra neba, veliki šok, veliki strah i panika – eto to su ti psihološki faktori (iznenađenje, neočekivanost, panika, galama, ogroman strah) na koje zec Klempo nije računao, niti je to mogao imati u vidu, (svoj strah i paniku on nije mogao kontrolirati jer je to bilo jače od njega) i zbog toga njegovo nastojanje da pobjegne u slobodu i nije uspjelo. Dječak je, dakle bio mudriji od Klempe i koristio je psihološke faktore .kao smanjene opreznosti i budnosti, iznenađenje, neočekivanost, panika, strah, zbunjenost i izbežumljenost od straha. Sve je to, uostalom karakteristično i za sav zečiji svijet kad se nađe u nevolji To je i odvelo zeca Klempu u zarobljeništvo i gubitak slobode. Tek sada kada je pao u zarobljeništvo pred očima mu se stvorio

čitav dobro osmišljen i pripremljen plan dječaka, koji ga je koštao slobode, a vjerovatno i života.

-Ovu muku i sramotu neće moći preživjeti – stalno je ponavljao u sebi Klempo. Sada bi radije i više volio da su ga psi rastrgali ili lovci ubili iz puške i tako završio u loncu ili na ražnju, nego da trpi ovu sramotu. A još kad se u zečijem gaju, pa i cijelom životinjskom svijetu s obje strane rijeke pročuje i dozna kako je naivno izgubio slobodu i ko ga je nadmudrio i u svoju zamku uhvatio neki mali, ali lukavi dječak, tek to će biti prava bruka i bijeda za zeca Klempu. Klempo je već u svojoj glavi stvorio sliku kako će se u svim zečijim staništima u gajevima s obje strane rijeke samo o tome priča kako je zekan Klempo na prevaru uhvaćen i sada okovan u gvozdenim lancima, leži i gladan i žedan kao zarobljenik u nekom mračnom i vlažnom podrumu čekajući svoju smrtnu presudu da završi na ražnju ili u nekom loncu za pripremanje zečijeg gulaša. O kako su mu se samo slatko smijali i izrugivali u svojim jazbinama i vukovi, i

lisice, i divlji psi i jazavci i svi drugi. Ipak najviše su mu se izrugivali i smijali mangupi iz sopstvenih zečijih redova koji su tom istom zecu Klempu u mladosti najviše i zavidjeli na njegovoj hrabrosti, snazi, brzini i junaštvu.

-U svim zečijim staništima, pa i cijelom životinjskom svijetu s obje strane rijeke će se danima pričati o tome – mislio je zec Klempo. O kako to samo boli kad znaš da ti se neko drugi ruga i ismijava te i na tvoj račun zbija šale a sam znaš da ti po hrabrosti nisu ni do koljena. Zar da on, zec Klempo, nekad najhrabriji zec u cijelom zečijem gaju, tako bijedno izgubi slobodu i dopadne zarobljeništva, da bude zatvoren u gvozdenom podrumskom kavezu i privezan željeznim lancima kao zarobljenik. Suze su mu navirale na oči i stalno je u sebi ponavljao da bi bilo bolje da je odmah bio ubijen nego da ovako bijedno živi u zarobljeništvu. Zečiji svijet je slobodarski svijet, i on ne trpi gubitak slobode niti da bude zarobljen u nekakvom kavezu, kavezu koji je vezan i okovan željeznim špkama i gvozdenim

lancima. Od tuge i muke je počeo da tiho plače i teške suze lije za svojom bijednom sudbinom ponavljajući u sebi: Bolje grob nego rob, bolje grob nego rob. Bolje je biti i na ražnju ili u loncu nego li ovako živjeti – stalno je u sebi ponavljao zec Klempo. -Zar je to dostojno života jednog ponosnog i slobodarskog zeca, junaka i viteza Milivoja-Klempe da bude zarobljenik, i da čami okovan u mračnim i hladnim podrumima? Ni za jednog zeca nisu gvozdeni kavezi i željezni lanci i okovi, a kamo li za nekad hrabrog i ponosnog zeca Milivoja Klempu. Gvozdeni okovi i željezni tamnički lanci su suprotni idealima zečije slobode. Crne podrumске tamnice i gvozdeni okovi i lanci su za pokorne robove a ne za jednog ponosnog i slobodarskog viteza zeca Milivoja Klempu. Slobodarski zečji svijet ne trpi i ne ljubi gvozdane okove i željezne lance. Nikad i nikad. Bolje grob nego rob- orilo se i bubnjalo u Klempinoj glavi.

BJEKSTVO U SLOBODU

Tako je zec Klempo svakog dana osuđivao sam sebe za svoju pogibelj i stradanje. Zato je i odlučio da radije skapa od tuge, gladi i žeđi (odbijajući i hranu i vodu) što je pao zarobljeništvo, on jedini u njegovom cijelom zečijem kraju. Uočio je svoju najveću grešku što je mislilo da mu niko ništa ne može. A vidi sad kako je slava varljiva. Samo prije nekoliko dana svi su ga slavili i divili se njegovoj drskosti i hrabrost. Prkosio je seoskim domaćinima i ispred nosa im krao mrkvice i kupus iz bašta. Pravio je budalama i lovce, i pse, i vukove i lisice – a vidi sada ko je i šta je. Sada je jedan bijedni zarobljenik. I to ko ga je nadmudrio i uhvatio - jedan običan mali dječak, šmokljan i žutokljunac. Volio bi zec Klempo da je već sad i

odmah ovog trenutka mrtav ili skuhan u loncu, nego da doživi ovakvo poniženje da se po cijelom zečijem svijetu priča kako ga je nadmudrio i uhvatio jedan mali dječak i odveo ga u zarobljeništvo. O kakve li bruke i sramote kad cijeli zečiji svijet dozna kako je jedan mali dječak, žutokljunac, na prevaru nadmudrio Klempu. Da je bar odmah nastradao u hrabroj borbi bilo bi mu lakše nego da mu se sada rugaju i ismijavaju ga u svim zečijim staništima i mnogim drugim životinjskim jazbinama (gdje žive vukovi, lisice, divlje svinje ili jazavci) na sam pomen njegovog imena.

U zečijim staništima, s obje strane rijeke, su kolale razne priče o tome kako je Milivoj-Klempo uhvaćen. Do kasno u noć pričalo se šta se dogodilo zecu Klempi. Sa strahom su svi osluškivali lavež pasa negdje u daljini mrkle noći. Kako smo već kazali bilo je više priča, bolje rečeno glasina, u zečijem svijetu o tome šta se stvarno dogodilo sa zecom Milivojem Klempom. Jedna od njih je bila da su mnogi u zečijim gajevima čuli bolne jauke i

zapomaganje Klempe kada su ga skolili seoski psi u bašti. Odsjekli su mu odstupicu prema šumi gdje se nalazio jedini prolaz za njegov bijeg u slobodu. Govorilo se da su ga psi tada rastrgali živog i da je završio svoj život u strašnim mukama. Druga glasina ili priča je bila da se Klempo hrabro borio, ali da su mu postavili zamku u koju je on upao i da su ga seljani na prevaru uhvatili. Zato su svi i govorili da je sa Klempom već sve svršeno i da se već kuva u loncu seoskog domaćina u čijoj je bašti uhvaćen. Jedni drugi su, pak, govorili, i ta priča se širila brzinom šumskog požara, da su svi vidjeli veliki dim u središtu sela gdje su seljani ložili vatru i pripremili veliki ražanj za zekana Klempu, dok je on vezan ležao pored same vatre i pripremljenog velikog jasenovog ražnja i očekivao svoju strašnu sudbinu i kraj ovozemaljskog života. Neki su, kažu čuli i jezive krike i jauke zeca Klempe kad su ga pripremali za ražanj. Bile su to strašne jezive priče od kojih se dizala dlaka na glavi i kojima su odrasli zečevi plašili male zečiče da se ni slučajno nikud ne udaljavaju od njihova zečijeg

staništa, i da uvijek budu uz svoje roditelje i odraslu braću i sestre. Bila je to pouka za male zečiče da se nikad ne usuđuju upadati u seoske bašte, jer ih može dočekati ista sudbina kao i zeca Milivoja Klempu. Neko od seljana se dosjetio i predložio da, kad se zec Klempo ispeče na ražnju i na seoskoj proslavi i fešti pojede njegovo ukusno meso, da se njegova onako oglodana glavuša ponovo spoji sa oderanom kožom sa njegove glave i kao takva nabije na neki kolac u ogradi bašte da tako bude vidljiva iz daleka i služi kao opomena drugim zečevima šta im se može dogoditi ako se usude da ponovo uskaču i tuđe bašte i zabrane. Ovi koji su to govorili bili su i sami toliko uvjereni u to da su vatreno ubjeđivali i druge jer su na toj nabijenoj zečijoj glavi na kolac kažu i sami vidjeli jedno uho koje je bilo klepavo i različito od drugog (izgledalo kao slomljeno) i po tome se tačno znalo da je to Klempina glava i da je sa njim već sve gotovo. Mogli su kažu lako zaključiti da se tu zaista radi samo o Klempinoj glavi jer nijedan drugi zec u cijelom zečijem svijetu nije imao takvo

jedno klempavo uho, i to samo lijevo. Mnogi od vas će se vjerovatno, dragi čitaoci, upitati zašto su seljani u tim pričama bili toliko okrutni i ljuti na zeca Milivoja Klempu, i zašto su ga optuživali čak i za ono što on nije počinio.

-Konačno smo dobili svog žrtvenog zeca. Platiće nam za sve štete koje nam je počinio – govorili su odreda svi seljani. Bila je to njihova osveta i konačno su dobili priliku da iskale svu svoju ljutnju i bijes na nekom zecu za sve štete koje im je počinio cijeli zečiji rod. Tako na primjer među seljanima su kolale glasine da je taj neuhvatljivi zec Klempo bio i onaj isti zec koji im je nanosio štetu ne samo u baštama, već su ga optuživali i za štetu u voćnjacima od prošle velike zime kada su mnoga mlada i tek zasađena stabla šljiva, jabuka, trešanja i krušaka u njihovim voćnjacima se osušila, jer im je neki zec ogulio i pojeo ukusnu mladu koru sa stabla u toku velike zime prošle godine kada se, zbog velikog snijega i mraza, druga hrana za zeca nije mogla naći. I za tu

štetu su optužili zeca Klempu, mada on to nije učinio niti je mogao jer tada bio jako mali. Ali i da jeste nikoga u zečijem kraju ne treba osuđivati za to. Mnogi u zečijem svijetu, posebno nedorasli, ali i stari i nemoćni, su te godine pomrli od gladi jer u toku velike zime, mraza, hladnoće i dubokog snijega, nije se moglo doći do bilo kakve hrane, pa ni do jedne obične sasušene i zamrzle travke. Jer je zemlja bila zamrznuta i tvrda kao kost ili kamen. Mnogi zečevi su bili primorani da idu u seoske voćnjake i gule i jedu mladu, mekanu i ukusnu koru sa mladih stabla jabuka, krušaka, trešanja i šljiva. Naravno, sva ta stabla su se prilikom pojave prvog proljetnog sunca odmah osušila. Svi u zečijem svijetu su bili primorani na to, jer su seljani smanjivali njihov životni prostor i njihovo prirodno stanište, sijekuci i pretvarajuć šume i gajeve u svoje njive i livade. Ranije zečevi nisu morali zimi ići u seoske voćnjake da jedu mladu koru sa stabala, jer je u šumi bilo dovoljno divljih stabala jabuka, krušaka, trešanja i oraha, ali sada su to seljani sve isjekli i pretvorili u svoje plodne njive i bašte i

tako smanjili zečiji prirodni životni prostor i zečije prirodno stanište. Eto, za sve to su seljani optuživali zeca Klempu, i zato su na njemu iskalili svu svoju ljutnju i bijes. Zato ga je i zadesila tako okrutna smrt, bar prema tim nekim pričama koje su kružile zečijim krajevima u tim prvim dnima njegova nestanka. Ali bilo je i onih u zečijem svijetu koji uopšte nisu vjerovali u te priče, i govorili su kako je junak i vitez Milivoj Klempo opet sve nadmudrio i pobjegao u neke druge zečije zemlje s druge strane brda, i s druge strane rijeke, i da će se jednog dana iznenada vratiti i osvetiti se svima koji su širili razne lažne glasine o njegovom kukavičluku. Jedni, opet, nikako nisu mogli zamisliti da je neko mogao uhvatiti Klempu živog (mogao je biti ubijen samo iz lovačke puške govorili su oni), jer je bio toliko brz i vješt u bježanju i izvlačenju iz najtežih situacija. Ipak, najveći broj bio je onih koji su vjerovali da je sa Klempom gotovo i da on nije više živ. Za njim je tugovao cijeli zečji svijet, ali i cijela šuma i samo drveće i okolne njive na koje je Klempo često dolazio i

izvodio svoje razne vratolomije i razne borilačke vještine i sladio se ukusnom travom i djetelinom. I lišće na drveću u šumi je tiho i tužno šumilo i šaputalo o tragičnom kraju hrabrog zeca Klempe. I malo-pomalo preovladalo je uvjerenje da Klempe nije više živ i da je stradao u neravnoj borbi sa lovcima i psima. Uostalom, mnogi su čuli njegove jauke i zapomaganje kad je uhvaćen (prepoznali su njegov glas), a vidjeli su i dim kada su seljani naložili veliku vatru na trgu u sredini sela gdje su Klempe ispekli na ražnju. Ali sve se u životu zaboravlja i život se nastavlja. Ono cijelo uznemirenje i tuga u zečijem svijetu zbog nestanka i pogibije zeca Klempe se smirilo. Život je ponovo krenuo svojim tokom. Nije prošlo mnogo vremena kada su se svi odrasli pripadnici zečijeg sela okupili da zajednički ožale pogibiju hrabrog Klempe i da se izabere novi vođa u njihovom gaju s ove strane rijeke. S druge strane rijeke, i preko brda bilo je drugo zečije carstvo s kojima nisu imali mnogo dodira jer ih je dijelila rijeka. Rijeka je bila kao neka prirodna i nepremostiva granica između ta dva

zečija svijeta. Zečevi nisu prelazili iz jednog u drugo carstvo jer je između njih bila duboka rijeka, a svima je poznato da zečevi ne vole vodu i da nisu dobri plivači. I tako se sve smirilo u šumskom gaju nakon pogibije hrabrog Klempe. Izabran je novi zečiji vođa koji je odmah sam sebe prozvao zečijim kraljem i život je krenuo uobičajenim tokom. Bilo je dovoljno hrane u obližnjim seoskim njivama udaljenijim od sela gdje je bilo puno ukusne mlade djetelne ali i mlade sočne trave, a bilo je i mnogo bezbijednije. Svi zečevi su znali da što je neka njiva bila udaljenija od ljudskog naselja, time je bilo bezbijednije ići tamo i hraniti se ukusnom travom. Nikome više nije padalo na pamet da upada u seoske bašte i tamani mladi kupus i svježije mrkvice, jer je to i suviše, suviše opasno.

Samo je mlada zečica vjetropirka i namiguša, ponekad pomislila na Klempu i sjetila se njegove dobrote i pažnje kad joj je donosio najukusnije mrkvice iz susjednih seoskih bašta. Ali i to je trajalo kratko i vjetropirka se ubrzo okrenula

novom udvaraču, novom vođi i kralju cijelog zečijeg svijeta s ove strane rijeke. On nije bio tako pažljiv kao Klempo, koga se često sjećala vjetropirka, i nikad joj nije poklanjao svježije i ukusne mrkvice kao Klempo. Ona, ta vjetropirka, je mislila da je došlo neko novo doba i da više nema onih lijepih manira i lijepog ponašanja udvarača iz ranijih vremena. Došlo je neko novo doba u kome se sa damama nije postupalo sa pažnjom i poštovanjem, već je više dolazila do izražaja grubost i drskost. Prošlo je neko vrijeme dok su se konačno svi pomirili sa nestankom i pogibijom zeca Klempe. Niko o njemu više nije pričao i izgledalo je da je bio potpuno zaboravljen. Čitav zečji svijet postao je samo oprezniji i nekako se sa više straha gledalo na budućnost. Udvostručili su straže na prilazima svojih staništa. Brzo su i odmah javljali jedni drugima ako bi negdje spazili da idu lovci i njihovi psi. Niko se više nije usuđivao da ide u seoske bašte pune svakojakog provrća a najviše ukusne mrkvice i kupusa. Sudbina zeca Klempe bila je svakom opomena šta mu se može

desiti i šta ga može snaći ako bude izazivao svoju sudbinu i ako se bude pravio drzak i hrabar. Ta opomena i ta pouka se prenosila s jednog do drugog zečijeg staništa. Ali jednog kišovito dana dva starija zeca koji su bili na straži i osmatrali okolinu bili su zatečeni i iznenađeni jednim događajem. Oni su osmatrali i čuvali zečija sela s ove strane rijeke od iznenadne pojave i opasnosti od lovaca, pasa, lisica i vukova. Bili su dobro maskirani i skriveni u jednom velikom žbunu. Jednog dana, dok su tako stražarili, iznenada spaziše kako opreznim skokovima projuri neka prilika ili prikaza slična zecu sa lijevim uhom koje mu je visilo, tj. bilo klempavo. Nisu mogli da vjeruju svojim očima, jer se znalo u cijelom gaju s ove strane rijeke da nema više nijednog zeca sa klempavim uhom – od kako je njihov hrabri Milivoj Klempo stradao. Stariji zec stražar se sav strese pri pomisli da to nije onaj isti Klempo koga je cijeli zečiji svijet već ožalio i smatrao ga mrtvim. Obrisa svoje oči prednjom šapom misleći da mu se to samo pričinjava Klempin duh. Mlađi zec

stražar svojom prednjom šapom umi svoje lice i još jednom strese svoju glavu i protrlja oči kako bi bolje vidio. I on, takođe pomisli u sebi da se zaista prikazao niko drugi do sam zec Klempo, ali opet sam sebi nije mogao vjerovao. Nije vjerovao svojim vlastitim očima.

-To je nemoguće, govorio je sam sebi stariji zec stražar.- Svi u zečijem gaju znaju da je Klempo već odavno završio u loncu i to mi se samo pričinjava jer sam puno razmišljao o njemu dok stražarim i osmatram okolinu. Prosto zaboli glava od tog silnog posmatranja i razmišljanja. Kad se ostane sam na straži onda se svašta javlja u glavi i to svakakve, pa i nemoguće misli i pikaze. -Od dosade razmišljam o svemu, pa i o našem hrabrom Klempi koga odavno nema. Ovo su samo halucinacije, uvjeravao je sam sebe stariji zec stražar. -Ali mora da nešto postoji ili mi se samo pričinjava Klempin duh ili utvara. Potpuno sam ga jasno vidio, pa nisam bio pijan od svježeg djeteline pa da odmah nešto sanjam, i da mi se pričinjavaju svakakve prikaze i

duhovi, uvjeravao je sebe stariji zec stražar. Ali njegove oči ga nisu varale. Dobro je vidio gdje se taj duh ili prikaza uvukla i sakrila

– I zaista bio je to glavom i bradom sam legendarni zec i vitez Milivoj Klempo koji se uvukao duboko u jedan gustiš i nije se više pojavljivao. Kad je došla smjena straže on kaza svom drugaru koji je došao da ga zamijeni šta je vidio ili mu se samo pričinilo da je vidio. To je ovoga drugog veoma potreslo i prestravilo. Kako i nebi, jer se radilo o čuvenom junaku i vitezu zecu Milivoju Klempi za koga se već odavno vjerovalo da je i hrabro izgubio svoj život u jednom ljutom okršaju sa lovcima i psima. Novi stražar kaza da da se to njemu, kao starijem drugu, možda samo pričinilo i da je onaj pravi i hrabri junak Milivoj Klempo već odavno završio u loncu ili na ražnju seoskih domaćina.

– Ti si već ostario i vid ti je dosta oslabio i pa ti se svašta pričinjava – zaključi samopouzdanu novopridošli stražar. Ipak, ovaj drugi mu reče da

bude na oprezu i pokaza mu gustiš u koji se taj njegov Klempo-prikaza, zavukao i sakrio. Zajedno su pošli tiho prema tom gustišu gdje se navodna prikaza Klepo zavukao. I zaista spaziše nešto, neku nejasnu priliku koja se sva tresla od ubrzanog disanja i umora. Bili su zbunjeni i jedan drugoga pogledima uvjerali da to nije nikakvo priviđenje ili prikaza, već da se to pred njima zaista nalazi još uvijek živ njihov poznati junak i vitez– zec Milijov Klempo, ali u jadnom stanju.

-Pa to je on za sigurno, jer nijedan zec u ovim krajevima nema, niti je ikad imao, tako klempavo uho- uvjerovali su jedan drugog stražari. Uvjerili su se vlastitim očima da to nije nikakva prikaza, duh ili halucinacija, već njihov poznati i proslavljeni drug i junak Milivoj-Klempo za koga su svi u zečijem svijetu mislili da je već odavno završio svoj ovozemaljski život. Kada su oba stražara bolje protrljala svoje oči opet su vidjeli da je to zaista Klempo njihov junak samo strahovito mršav – što se ono kaže sama kost i koža. Od mršavosti

su mu se vidjela i rebra. Klempavo lijevo uho još više se bilo oteglo, a i ono drugo desno je počelo da se savija i pada nadole.

-Milivoje- Klempo, brate naš jesi li to ti živ ili nam se samo pričinjava? I zašto si tako mršav? Rebra ti se kroz kožu vide. Izgledaš kao neki živi kostur. Sama koža i kosti. Pravi kostur.

- Ja sam vaš Klempo i kako vidite još sam živ. A to što sam mršav i što mi se rebra kroz kožu vide, to samo govori kolike sam muke propatio i koliko sam i gladan i žedan bio,, u zarobljeništvu.

- Kakvom zarobljeništvu? Zar si ti svo ovo vrijeme bio nečiji zarobljenik?

Ostali su to cijelo poslijepodne tu skriveni dok im je Klempo ispričao kako je pao u zarobljenništvo i kako mu je tu dječak donosio hranu i vodu koju je on odbijao. Bio je kaže odlučio da radije u zarobljeništvu umre ili crkne i od gladi i od žeđi, nego da od svojih neprijatelja uzima hranu i vodu kao milostinju. Nije želio da spominje kako ga je dječak nadmudrio i uhvatio jer je želio da se u

zečijem svijetu ne dozna da ga je taj mali žutokljunac nadmudrio i na prevaru uhvatio- što ga je bila najveća sramota i stid. Dakle, Klempo nikako nije želio da se dozna u zečijem selu kako ga je nadmudrio i zarobio jedan mali dječak žutokljunac. Dobro je pazio i nastojao da se nikad u zečijem selu ne dozna prava istina o tome kako je uhvaćen i zarobljen, i kako ga je nadmudrio i zarobio jedan mali dječak i to bez puške i bez pomoći pasa. Ako bi se to doznalo tek to bi bio njegov kraj jer bi odmah presvisnuo od sramote ako bi dočuo da se u zečijem selu priča o tome. To bi ga ponizilo i uništilo do kraja njegov ponos. Samo to je krio, a sve ostalo je tačno govorio o tome kako mu je teško bilo u zarobljeništvu, i kako je odbijao hranu i vodu kako bi što prije stradao od gladi i žeđi samo da dalje ne podnosi sramotu i muke jednog zarobljenika. Ipak, dječaka koji ga je nadmudrio i uhvatio nije se sjećao sa mržnjom jer je on jedini želio da se igra sa njim kad dođe iz škole i uvijek mu donosio svježu vodu i ukusne mrkvice i listove kupusa. Klempo je kazao zečijim stražarima da je

zahvaljujući tom dječaku i preživio jer bi samo ponekad ponešto pojeo (ali krijući se, kad ga niko ne vidi) od te ukusne hrane koju mu je dječak donosio (svježa mrkvice i svježi mladi listovi kupusa). To je radio samo onda kad je dječak spavao ili nije bio u sobi. Pričao im je kako se svaki dan, kad dječak dođe iz škole, igrao sa njim po sobi i davao mu hranu i vodu. I tako je eto, u zarobljeništvu proteklo ni sam ne zna koliko dana i noći. On, zec Klempo, kaže da je mnogo puta čuo dok je bio u zarobljeništvu kako se dječak i ostali ukućani svađaju oko nečega. On nije razumio oko čega se svađaju, ali je znao da mu dječak želi dobro i zato nikome nije dozvoljavao da ga hrani osim njega, i stalno je nosio ključ od sobe u svom džepu kad ide u školu. Dječak se plašio da će odrasli skuvati njegovog zeca u loncu kad ode u školu, i od njega napraviti ukusan zečiji gulaš i počastiti cijelo selo i napraviti veliku proslavu i feštu u centru sela. Zato je dječak uvijek kad bi pošao u školu svoju sobu zaključavao i nosio ključ sa sobom. Govorio im je i o tome kako je uvijek

strahovao da dok je dječak bio odsutan u školi da će završiti u loncu ili na ražnju. Pretpostavljao je šta bi mu se moglo dogoditi kad dječak nije kod kuće. Nije to bilo teško zaključiti iz ponašanja i neprijateljskog držanja ostalih ukućana. Bio je to velike šok i stres koji je trebalo izdržati i ko tada može da misli na hranu ili vodu? Zato sam i smršao ovako.

-Ali kako si uspio pobjeći iz tog pakla i zarobljeništva? O tome nam pričaj! To nikad i nikome u zečijem svijetu do sada nije uspjelo. Ti si opet naš junak jer si uspio pobjeći takoreći sa ražnja Ti si jedini do sada koji je ostao živ i uspjelo ti da pobjegneš iz tog paklenog zarobljeništva kojim su vladali lovci sa puškama i ljutim lovačkim psima.

I tu je zec Klempo bio iskren i govorio im sve onako kako je bilo. Kazao im je kako je dječak jednog dana morao ostaviti ključ od sobe kod kuće kako bi njegova majka pospremila sobu i postavila čistu posteljinu. Dječak to nije smatrao za opasnost jer je svoga zeca Klempu dobro zaljučao u kavez od žice

i ostavio mu dovoljno hrane i vode da ima dok se on ne vrati iz škole. Osim toga znao je da majka nikad ne bi učinila nešto zecu Klempi bez njegova znanja. I sve je to teklo po planu kako je dječak i planirao. Majka je prije podne počistila i pospremila sobu. Kavez i zeca nije dirala, već je samo otvorila male prozore da se soba dobro provjetri i zaključala sobu. Prozori su, dakle, ostali otvoreni samo su zavjese bile navučene pa je izgledalo kao i da su prozori zatvoreni. Zavjese na prozorima su bile šupljikave i prozirne i kroz njih je bilo moguće strujanje svježeg vazduha u sobu. I tako se to dogodilo toga dana. Kada je dječak došao iz škole nije zatekao nikoga kod kuće. Čak je i majku vidio kako nešto radi u bašti. Ona nije ni opazila kad se dječak vratio kući, a i sama je zaboravila da nije zatvorila prozore. Kad je došao iz škole dječak je odmah ušao u svoju sobu i čvrsto zatvorio vrata. Zavukao se pod krevet i otvorio kavez da oslobodio zeca Klempu da ga nahrani, a poslije da se malo igra s njim u sobi. To mu je uvijek bilo prvo kad dođe iz škole: da pusti iz kaveza svoga zeku, da ga nahrani i da se

s njim malo igra pa tek onda da on nešto jede i počne raditi svoju zadaću. Tako je bilo i toga dana govorio je zec Klempo svojim drugarima koji su ga netremice slušali. Ovdje je naglasio da se nerado igrao sa dječakom (ali je znao da mora) i stalno je zato bježao i skrivao se pod krevetom, pa je izgledalo kao da on lično, zec Klempo, voli tu igru skrivanja. Jeste, ne kaže se slučajno da je vrijeme provedeno u igri najljepše i najsrećnije, ali kad si u slobodi. Kako da budem sretan, a znam da sam zarobljen i da nemam svoju solobodu? Kakva igra i kakva sreća u zarobljeništvu? Nema tu ni trunka od istine. Ali, ipak, i to mi je sve, na neki način, pomoglo da ostvarim svoj san da ću jednog dana opet biti slobodan – kaza zec Klempo, i s dubokim uzdahom nastavi svoju priču.

-I tako, kad je dječak završio svoju igru sa mnom i izašao u kuhinju da nešto jede i počne raditi svoju zadaću on nije znao da je njegova majka ostavila otvorene prozore i on to nije primijetio niti je obraćao pažnju, jer su zavjese bile navučene. Na moju sreću, kaza

Klempo i nastavi - pojavio se i mali vjetar i zavjesa na onom prozoru, uz koji je bio i dječakov krevet - se lagano zanjihala. Ja sam iznenađen spazio otvoren porozor. Skočio sam brzo na dječakov krevet, a zatim brzo kroz otvoren prozor iskočio napolje i pobjegao glavom bez obzira u slobodu. U svemu tome mi je pomoglo samo providenje, jer kako drukčije da se sve te slučajnosti poklope u isto vrijeme. I evo me sada ovdje pred vama, među svojim. Nisam ja nikakva prikaza niti vampir ili duh, već vaš stari drugar Milivoj-Klempo. I eto koliko god sam se mučio u zarobljeništvu, toliko sam imao i sreće da uspijem pobjeći, jer svi znamo da niko nikad ranije od naših zarobljene braće nije uspio pobjeći iz zarobljenišтва. I vi znate da sam ja, eto prvi kojem je to uspjelo. Samo molim vas da još ne kazajete nikom u selu da sam uspio pobjeći iz zarobljenišтва, i da sam sada ovdje u ovoj šumici. Potrebno je nekoliko dana da se oporavim. Tek onda će jedan od vas saopštiti tu vijest u našem, zečijem selu i kazati da ste me vidjeli živog. Tek nakon nekoliko dana

ću po noći ući u naše zečije selo. Ne smijem se više kretati po danu jer me mogu spaziti seljani i njihovi psi koji me još uvijek traže. Toliko sam već slab i iscrpljen da im sigurno ne mogu umaći i pobjeći dok se ne oporavim. Molim vas, ispitajte da li me se u našem zečijem selu još uvijek sjećaju i da li se još uvijek nešto priča o meni. Ono što je Klempu posebno brinulo je da se slučajno u zečijem selu ne dozna kako je Klempo bio uhvaćen i zarobljen od jednog malog dječaka. Bio je to za njega uvijek veliki stres i trauma, misliti na to da neko u selu nije dočuo kako je njihov hrabri zec Milivoj Klempo, u stvari, bio uhvaćen od jednog malog seoskog dječaka, takoreći žutoknjunca i đaka prvaka, a da nije stradao od velikog, mudrog i jakog lovca. Pomisao da bi ga u njegovom zečijem selu, kad se iznenada pojavi živ, mogao neko ismijavati i izrugivati mu se, stvarala mu je najveću bol. Ako se u zečijem gaju i zečijem svijetu uopšte ikad nešto dozna o tome kako je uhvaćen i nadmuden od jednog malog dječaka, odlučio je da odmah sebi oduzme život, jer ne bi mogao da živi sa tom sramotom.

Bolje i to nego do kraja života trpjeti izrugivanja zbog svoje naivnosti i gluposti o tome kako je pao u zarobljeništvo.

I zaista kada se pojavio u zečijem selu prvih dana su ga sa čuđenjem gledali. Njegova mršavost i olinjala koža davali su mu izgled neke aveti ili prikaze. Mnogi u selu su ga čak i zaobilazili misleći da je on na neki način možda i doušnik za seljane i dojavljuje im kuda se ostali zečevi kreću i gdje najradije idu u bašte i livade seljana. Takvu laž proturali su oni zečevi koji su bili zlobni i zavidni na ranijoj Klempinoj slavi i hrabrosti. Upravo su ti zavidni i podmetnuli tu laž da su seljani namjerno pustili da Klempo pobjegne iz zarobljeništa kako bi bio njihov špijun. - Samo pod tim uslovima su ga i pustili da pobjegne iz zarobljeništva, govorili su ti zavidni zečevi. -Jer kako to da niko ranije od našeg slobodarskog roda, nijedan zec, koji je ranije bio zarobljen, nije se živ vratio iz zarobljeništva – govorili su ti zavidni zečevi koji su imali neke neriješene račune sa Klempom iz

mlađih dana kad su zajedno išli na zečije zabave i svetkovine, kad su se udvarali mladim zečicama. Zbog tih i takvih ogovaranja i laži zec Klempe se nikud više i nije udaljavao iz svog staništa, niti se više želio isticati u bilo čemu. Nisu ga više interesovale ni lijepe i ukusne mrkvice ni mladi listovi kupusa koje je u mladosti najradije krao iz tuđih bašta. Nije se više usuđivao ni da odlazi i uskače u seoske zabrane i livade i da se sladi najljepšom djetelinom u okolnim njivama i livadama. A o mrkvici, mladom kupusu, repici i drugom povrću u baštama nije smio ni da misli niti sanja. Kad bi samo pomislio na rizik da bude ponovo uhvaćen, hvatala ga je panika i jeza i ponovo bi preživljavao sve traume svog zarobljenništva. Radije je gladovao i po nekoliko dana i jeo samo po neku travku ako je nađe tu u blizini svoga staništa samo da ne rizikuje da ponovo bude uhvaćen. I sama pomisao na to izazivala mu je takav strah i hvatao ga frast i jeza da se sav tresao kao da ima padavicu ili kao da je dodirnuo električnu žicu kojom su seljani ograđivali svoje bašte da ih štite od

zečeva i drugih životinja. Sve je to dovelo do toga da je zec Klempo još više oslabio i izgledao kao neko strašilo i avet. Njegova koža je izgledala kao neka poderana torba U zečijem selu je bilo još nekoliko zečeva koji su se sjećali Klempinog junaštva iz mladih dana i kada je on pomagao mnogima koji nisu bili sposobni da sami sebi pribave mrkvice, djeteline i kupusa. Oni su odmah vidjeli da je Klempo naglo ostario i izgledao bolestan. Stresovi, traume i sve što je preživio prilikom hvatanja, i u toku zarobljenništva su ostavili velikog traga i na njegovo i psihičko i fizičko stanje. Niko u zečijem selu nije mogao znati šta ga je tako tištilo i šta je bio uzrok takvom naglom propadanju. Posrtao je u hodu, a njegove omršavile noge su se spoticale i o najmanje grančice koje su bile na putu kojim se kretao. Kretao se sporo kao da su mu noge bile iznemogle. Koža mu se olinjala i bila bez sjaja. Posebno se teško kretao uzbrdo jer nije imao snage. Glava mu je i sama padala na grudi zajedno sa onim klempavim lijevim uhom, Uvijek je nekako izgledao kao da mu je hladno,

i sav se tresao čak i danima koji su bili topli. Lice mu je bilo neumiveno a oči pune krmelja i kao da je već oslijepio. Zato se nikuda nije smio ni udaljavati iz svog staništa i svoje loge – gdje je čekao svoj kraj. Mnogi njegovi susjedi zečevi i stariji i mladi zečići su se pitali kako još uvijek živi i zašto živi. Ali zec Klempo je još uvijek bio živ i u životu ga je još uvijek održavalo samo njegovo sjećanja na svoju mladost, svoju ludu hrabrost i brojne vratolomije i izazove koje je činio dok je bio zdrav i mlad. Ali sada kako ga je snaga izdala i strah obuzeo teško je dolazio do bilo kakve hrane. Nije više bilo ni govora da smije otići u seoske bašte i sladiti se ukusnim mrkvicama i kupusom što je radio kad je bio mlad. Kad ponekad i nađe poneku travku bude sretan kao da mu je neko poklonio punu baštu najslađe mrkvice i mladog kupusa. Nije htio da se ponizi i moli za milostinju. Samo ponekad, kad bi se zavukao u svoje sklonište, u svoju logu, i kad ga niko ne vidi pustio bi po nekolike krupne suze niz svoje ogrubjelo lice koje su nekad ljubile najljepše zečice vjetropirke i namiguše kojima je donosio

i poklanjao ukusne mrkvice i mlade listove svježeg kupusa i djeteline. Ali sada toga ništa više nema, sve je to nestalo, davna prošlost. Ostalo je samo lijepo sjećanje kad je bio sretan što je za njega istovremeno i lijepo i bolno. Bolno zbog toga, jer je prvi put doznao da niko ne može biti toliko nesretan kao onaj ko se u trenutku svoje nesreće sjeća svojih sretnih prošlih dana. Sam je doznao i sam se uvjerio da nema većeg bola od sjećanja na časove sreće kad smo nesretni. Eto, tu je istinu i sam Klempo osjetio na svojoj vlasitoj koži. To njegovo zarobljeništvo, koje nije trajalo dugo pomoglo mu je da spozna neke stvari koje su mu sada pomogle da lakše podnese i najveće patnje i sada kad je na slobodi. Njegovi robijaški časovi i dani su mu pomogli da stekne novi pogled na život i njegov smisao. Ponekad se samo za jedan trenutak u zarobljeništvu više nauči nego za cijeli život u slobodi. Život se u zarobljeništvu posmatra iz drugog ugla, razumije se drukčije, misao je prosvjetljenija i brža, pravi se na hiljade kombinacija o raznim mogućnostima, pa i onim

najfantastičnijima – kako doći do slobode. Zato u zarobljeništvu i u mašti zatvorenika ništa nije nemoguće. On nikad ne bi znao, niti to može objasniti drugima koji nemaju to robijaško iskustvo, koliko se u zatočeništvu voli život i kako je život mio i drag tamo u toj robijaškoj tamnici, mada to sebi sami zatvorenici neće svjesno da priznaju. Život se u zarobljeništvu više voli i cijeni nego u slobodi. Eto, to njegovo zarobljeništvu i nije tako dugo trajalo, ali je mnogo naučio. Nekad se za jedan trenutak više nauči nego li za cijeli život-uporno je ponavljao u sebi Klempo, sjećajući se svega preživljenog. Nema te muke koju zatvorenik nije u stanju podnijeti i izdržati samo da bi se dokopao slobode. I ta ga nada nikad ne ostavlja i čvrsto drži u uvjerenju da je sve moguće i da će jednog dana u tome uspjeti, uspjeti pobjeći i opet biti slobodan. Upravo ta nada da će jednog dana biti slobodni je i održala u životu mnoge sužnje koji su sanjali o slobodi i koji su preživjeli i izdržali najveće muke zarobljenništva i uspjeli u svoj namjeri – uspjeli pobjeći i postati slobodni. To je

bio i njegov, Klempin cilj i smisao života – pobjeći iz zarobljeništva i ponovo biti slobodan. Taj cilj koji je sebi postavio mu je dao i snagu da sve izdrži i dao smisao zašto treba živjeti i boriti se, a ne klonuti duhom i skapati od gladi i žeđi odbijajući hranu. Živjeti da se ostvari postavljeni cilj i ponovo bude slobodan. Šta vrijede ukusne mrkvice i svježi listovi kupusa u zatvoru ako nema slobode. Ako bi sreća zavisila samo od punih stomaka onda bi volovi bili najsretniji na svijetu i ne bi imali onako velike tužne i uvijek suzne oči. Ne živi se samo od hljeba, mrkvice i kupusa. Neka se zna da je tačno da mi zečevi živimo od trave, zelja, mrkvice i kupusa, ali ne živimo samo za travu, zelje, mrkvicu i kupus. I to teba da se zna. Za nas zečeve važan je i smisao života koji se može naći samo u slobodi.

-Zato je za naš zečiji rod sloboda važnija od svega. Za nas je sloboda važnija i od samog života jer šta vrijedi život bez slobode. Za to vrijedi podnijeti i izdržati najveće muke, ma kako one bile teške samo da bi se ostvario

najvažniji cilj - da se bude slobodan. Nikad ne treba klonuti, nikad ne pokleknuti kad se borimo za svoju slobodu. Ako imamo pred sobom takav cilj, kao što ga je imao i zarobljenik Klempo, onda možemo bolje razumijeti i opravdanost one izreke: Onaj ko zna *z a š t o* živi, taj će podnijeti i svakojako *k a k o* živi, tj. on će podnijeti i najgore patnje jer se nada da će jednog dana uspjeti ostvariti svoj cilj i svoju nadu - ponovo biti slobodan. Za te zamišljene trenutke sreće u slobodi koji će svakako doći vrijedi podnijeti i najveće muke i patnje. U zarobljeništvu je često zamišljao (a time i hrabrio sam sebe) kako ponovo pravi velike slobodne i vesele skokove po zelenim proplancima i livadama, osunčanim zelenim gajevima, posmatra izlazak sunca i pojavu prvih sunčanih zraka prvo na vrhovima visokih stabala pa onda da bude osunčan cijeli zeleni gaj i kad u njemu sve oživi. U tim časovima zamišljanja svoje slobode robijaš Klempo je čak čuo i veseli cvrkut ptičice u zelenom gaju i žubor potoka na koji je ta ptičica sletjela da se okupa i napije vode. On to sve i vidi kao da se to

pred njim u tom trenutku događa. On vidi i razdragano malo lane na proplanku kako se igra pored svoje majke koja mirno pase i povremeno diže glavu osluškujući i razgledajući okolinu kako bi se uvjerila da li ima nekakve opasnosti po njeno lane. Tada, zbog radosti života i uzbuđenja skoro i da nije spavao noću već bi s radošću čekao rano jutro, da u svanuće progovore ptice, i da se sveži jutarnji vazduh ispuni buđenjem i životom cijeli šumoviti gaj. On to sve vidi kao da je to tu pred njegovim očima kao u najljepšem snu, ali s neizbrisivom nadom da će to jednog dana zaista i biti tako, biti stvarnost. Pa čak da će jednog dana vidjeti ponovo svoju vjetropirku i namigušu, i pričati joj o svojim zatvorenički danima i mukama koje je izdržao samo da bi je ponovo vidio i bio sa njom u slobodi. Oprostiće joj i njene uvrede i nevjernost, mada bol u srcu još nije potpuno nestao (jer mu je srce bilo slomljeno kad je čuo priče o njenoj preljubi čim je čula lažnu glasinu da je on postradao), i ponovo će joj donijeti svježu šumsku ružu, onu divnu svježu šumsku divlju ružu koja se tek razvila iz

svog pupoljka, i koja raste na jednom malom proplanku gdje ima dosta sunca i za koji samo on zna. Oprostiće i svima onima koji su ga ogovarali i iz zavisti i zlobe širili lažne glasine o njegovom kukavičluku. pogibiji.

Sjećanje na svoje robijaške dane mu je pomoglo da više cijeni život u slobodi. Da bude oprezniji i spremniji na opraštanje i kopromise, jednom riječju da bude mudriji i više uvažava mišljenje i postupke drugih. Iskustvo iz zarobljeništva je naučilo i da više sluša osjećaja svoga srca, jer ono bolje vidi i bolje čuje i pravdu i nepravdu. Ne kaže se slučajno da srce bolje vidi i bolje čuje kada su u pitanju pravda i nepravda, sujeta i oholost, laž i istina, ljubav i dobrota nasuprot zavisti i zlobi. I zaista, treba opet i iznova ponoviti već navedenu izreku da se često može dogoditi da u jednom životnom trenutku možemo nauči više nego za cio život. Naše oko i naše uho ne mogu imati tako istančan osjećaj za pravdu kao što to ima naše srce. Naše srce vidi i čuje i ono što se teško vidi i čuje u stvarnosti. To su

one stvari o kojima samo osjećaji u srcu mogu da odluče. Ne može o ljubavi i dobroti suditi samo jedan običan površinski pogled, ili što je još češće neke prazne riječi, već je to stvar dubinskih osjećanja našeg srca. Zato se i kaže da samo srce dobro vidi, samo srce dobro čuje. Šta su istinska pravda, dobrota i ljubav može samo naše srce da nam kaže. Problem je samo u tome što se život ne može vratiti unazad pa da popravimo ono što je krenulo pogrešno i loše. Što se tiče nepravde šteta je tu već učinjena. Ovo se posebno odnosi na doživljene životne patnje i traume, koje nam je nanijela nepravda i koja je već ostavile bolne ožiljke na srcu. To se nikad ne zaboravlja posebno ako je ta uvreda, nepravda i bol u srcu nanesena od nekog dragog i bliskog od koga smo se tome najmanje nadali i kome smo samo dobro činili i voljeli najviše na svijetu. To se dogodilo i sa Milivojem Klempom, i onom mladom zečicom sa šeširićem na glavi – koju je on ponekad nazivao vjetropirka i namiguša, i koja je bila najljepša zečica u cijelom zečijem gaju s ove strane rijeke.

Već znate iz ove priče ta zečica namiguša i vjetropirka čim je čula da je Milivoj-Klempo nastradao, nije ga ožalila nijedan dan, već je odmah potrčala u zagrljaj drugom baji i novom vladaru u zečijem gaju. O kako to saznanje boli i kakav je samo to bol u srcu. To je neopisivo i neizrecivo to se riječima ne može opisati, niti tu za riječi ima mjesta. Zato se i kaže da što je veći bol u srcu to je manje riječi na usnama. Snažna bol i velika rana na srcu parališu govor i riječi. Bol je toliki da se riječi ne mogu izgovoriti. Kad vas neko koga ste najviše voljeli izda i iznevjeri bol može da bude toliki da prosto presvisnete od tuge. Zato se i kaže da su sretni oni koji u trenutku velikog bola i žalosti za nekim ili nekog velikog i neprebolnog gubitka - mogu da plaču i kukaju jer tako olakšavaju sami sebi svoj bol i tugu iznoseći ih iz sebe na svjetlost dana. Ne kaže se uzalud da je bol kao i sreću uvijek bolje podijeliti sa drugima. Klempo se sjetio i sretnih dana kada je namiguši donosio najslađe mrkvice iz seoskih bašta, i da je najviše volio i bio sretan da je posmatra kako je ona bila

tada sretna zbog toga i kako se samo sa uživanjem sladila. Isto to je volio da posmatra i kad je donosio mrkvice, kupus i djetelinu za male ili bolesne zečice i za stare i iznemogle. E to ga je činilo sretnim – da druge čini sretnim. Tad je i došao do zaključka da bi smisao života i trebao da bude – činiti druge sretnim. Ali sada kad se našao na slobodi, Klempo se sudario sa teškom i surovom stvarnošću koja je već ostavljala posljedice na njegovo zdravlje i ponašanje slično kao i njegovi zatvorenički dani. Ovako usamljen i ostavljen skoro od svih, ili mu se to samo tako činilo, možda je i sam svojim prevelikim povlačenjem i skrivanjem u gustoj šikari i žbunju od svih, u velikom strahu da će biti proglašen kukavicom, sam tome mnogo doprinio. Tako je sve više gubio i volju za životom. Sve je manje tražio hranu i sve više slabio. Samo ponekad bi začuo kako ga neko od starih drugara, kad bi naišli pored njegove loge u šikari, oslovljava po imenu.

– Klempo, Klmpo, čuješ li nas, to smo mi tvoji stari drugari. Donijeli smo ti svjež mrkvica i svjež listove kupusa. Znamo da si slab i bolestan, i da ti nije lako da sam sebi nabaviš bar nešto za jelo.

Klempo bi samo ponekad uspio da podigne svoju glavu. Zbog svog slabog vida sve teže je prepoznavao i svoje stare drugare iz mladosti, a ni sluh, ni miris ga više nisu dobro služili. A šta je zec bez dobrog vida, sluha i mirisa, dragi čitaoci, prosudite i sami. Ono što je još teže i gore bilo po zeca Klempu je i to da je on nerado primao pomoć od drugih i uglavnom je to odbijao (još uvijek je bio veoma sujetan), jer je to vrijeđalo njegov ponos i bilo ga je sramota. Kako se to sve brzo preokrenulo, mislio je u sebi, da onaj ko je pomagao druge i dijelio im milostinju sad mora i sam da prima milostinju i pomoć drugih. O kakva su to vremena došla žalio se Klempo u sebi. To nekako nije odgovaralo njegovom karakteru, njegovoj sujeti i gordosti. To ga je samo podsjećalo na to kakva ga je bijeda i

nevolja snašla. Samo nekoliko njegovih starijih drugara sa kojima je proveo mladost i sve izazove zečijeg života, i koji su ga se još uvijek sjećali kao hrabrog i sposobnog zeca, pokušali su ga ohrabriti i staviti mu do znanja da još nije zaboravljen, prepušten sam sebi. Pokušali su ga podsjetiti na to da je i on mnogima činio dobra, i davao pomoć dok je bio snažan i mlad, pa je sada red da i njemu neko pomogne u njegovoj najvećoj životnoj krizi. Tako su mu željeli staviti do znanja da nije zaboravljen niti ostavljen samom sebi na milost i nemilost svih nedaća koje su ga snašle i da još ima onih koji pamte njegove podvige, hrabrost i dobročinstva koja je činio drugima (za slabe i nemoćne) kad je bio mlad i u najvećoj snazi. Ti njegovi stari drugari su ga sada podsjećali na njegove mnoge podvige i mnoga dobročinstava. Govorili su mu:

-Sjeti se samo koliko si ti svojom hrabrošću i junštvom nahranio galdnih zečijih usta, posebno onih koji su bili još mali i za sebe nisu mogli ništa sami nabaviti. Za tebe se govorilo i samo na

tebe se mogla odnositi izreka: "Sve za druge ništa za sebe". Sve što si donosio iz bašta i sa livada uvijek si razdijelio nemoćnima i slabijima, a ništa za sebe nisi ostavljao. Nemoguće je da sve to bude zaboravljeno. I ti nikad nisi zažalio što si činio dobro drugima. Mnogi se još uvijek sjećaju tvojih dobročinstava i treba da budeš ponosan na svoju mladost i svoja djela. Je li tako? – uputli su to pitanje i njemu i sebi samima, očekujući potvrđan odgovor. On ih je samo mirno slušao obornene glave.

– I upravo ti svi koji su trebali tvoju pomoć, molili i tražili tvoju milost dok si bio mlad i jak da ih zaštitiš od progona pasa, lovaca, lisica i vukova-stvorili su i dali tebi mogućnost da pokažeš svoju plemenitost i svoju hrabrost time što si ih štitio, obezbjeđivao im hranu, njegovao slabe i iznemogle, učio mlade i spremao ih za život. Je li tako? – upitaše ga pridošlice i potvrđujući to što su kazali. Klempo je i dalje ćutao i razmišljao o svojoj sudbini ali i sudbinama mnogih drugih kao što je on. Sve više je tražio odgovore na pitanja

o smislu života i o tome ko to upravlja sudbinama svih njih, ne samo njegova zečijeg roda, već i čitavog živog svijeta, i biljaka, i životinja i ljudi.

-Zato ni ti nemoj biti sada sujetan, nastavljali su njegovi drugari, već se okani svog stida, ponosa i gordosti. Nije nikakva sramota da primaš pomoć koja ti je potrebna, koju si zaslužio i koju ti darujemo, Klempo stradalniče – nastavljаше njegovi drugari. -Zato treba da primiš našu pomoć i milost jer si je i ti širokogrudno davao svima ranije dok si bio u mogućnosti i dok nisi postradao. Još te jednom molimo da i ti dozvoliš i daš nam priliku da i mi pokažemo svoju dobrotu i svoju plemenitost kao što smo i mi omogućili to isto tebi i svi smo primali tvoju pomoć koju si davao nesebično.

Sada je već bila sredina jeseni i najljepše vrijeme. Lišće na drveću je poprimilo zlatno žutu boju i obasjane suncem šume i planinski visovi su izgledali kao veliki zlatno-žuti plamenovi. Klempo i nije izlazio nikud iz svoje loge skrivene u samom korijenu

jednog hrastovog panja u gustom šipražju. Njegovo cijelo stanište je bilo puno opalog suvog lišća i ležaj bio udoban i topao. Pošto je lišće bilo dobro opalo mogao je iz svoje loge da jasno kroz golo granje vidi plavo nebo i čitava jata ptica kako lete na jug u toplije krajeve. Sve se pripremalo za dolazak zime. Ta živost cijele prirode kao da je i njemu povratila malo snagu i volju za životom. Ali nije smio ništa da rizikuje i da se udaljava od svog staništa, jer je znao da je slab i bez snage bi postao lak plijen pasa, vukova i lisica. Bio je mršav a od gladi su mu noge već klecale i teško se kretao. Jeo je samo poneku već sasušenu travku ako bi je našao u blizini svoje loge, ali nije želio da traži i moli druge za hranu. Već danima nije ni vidio nijedan kupusni list a kamoli mrkvicu. Ali i trave je bilo sve manje jer se bližila zima. Ipak nije bio nesrećan, čak bi se moglo reći da bi ga i radost ponekad obuzela jer je mogao da bolje osmotri okolinu i šta se događa u neposrednoj blizini njegove loge. Posebno je volio da posmatra plavetnilo neba kad bi dan bio vedar i nije bilo oblaka. To je volio da

čini često u toku dana jer je lišće bilo opalo i nebo se dobro vidjelo kroz ogoljelo šumsko granje. Volio je da posmatra vjeverice i njihovu trku i vratolomije, i kako vješto skaču po drveću ili trče po zemlji i sakupljaju dozrele plodove šišarki, kestena, oraha i lješnike i kako ih vrijedno nose i skrivaju na samo njima poznatim i dostupnim šupljinama u velikom drveću. Tako sebi one stvaraju rezerve hrane za zimu kad napadaju veliki snjegovi i kad je teško preživjeti za onog ko se dobro ne priprtemi za takva iskušenja, .Volio je da posmatra i let ptica u jatima na plavom nebu. Nekada kad je dan bio vedar i lijep tako je provodio i po pola dana pa često i zadrijemao. Nikud se nije udaljavao iz svoje loge u gustom šitprazju koja je bila dobro skrivena i gdje niko nije navraćao. Mogoo da posmatra šta se sve događa u šumi u blizini njegova staništa. Bilo je to ono kasno, kako ga ljudi zovu, Miholjsko ljeto kad su dani još uvijek topli i cijela šuma je još uvijek vrvi od života. Osjećao je on to, mada ga više ni sluh ni vid više nisu služili tako dobro. Ptice su letjele s jednog kraja šume na

drugi, i cijeli gaj je odzvanjao od njihve pjesme i cvrkuta. A kako i ne bi kad su još uvijek imale sve u izobilju, i hrane, i svjetlosti i topline. Sada kada je lišće počelo da opada i on mogao da malo bolje vidi i osmotri svako drvo oko svog staništa, vidio je i mnoga prazna ptičija gnijezda koja su još bila čitava i spremno čekala svoje ukućane da se vrate na proljeće kad zima prođe. To su gnijezda ptica selica koja će ih čekati dok se ne vrate u proljeće sa toplog juga. Pošto nije išao nikud, niti je smio da rizikuje da još jednom bude uhvaćen imao je dovoljno vremena za posmatranje okoline, i već je od ranije znao da je u njegovom susjedstvu živio par roda koje su svile gnijezdo na vrhu jedne topole uz samu obalu rijeke. Nije ih više viđao već nekoliko dana i pretpostavljao je da su već odletjele na jug odakle će se vratiti u proljeće. Upamtio je i to da još nekoliko roda živi u blizini i imaju svoja velika gnijezda na visokom drveću u blizini njegova staništa. Često je ranije viđao i njihove mlade kad dođu na svijet. Posmatrao je kako nespreno prave prve letove i trpe velike i bolne udarce od

pada na zemlju kad im prvi nespretni let ne uspije ili naprave neku grešku u savladavanju te vještine. Ipak, najviše su mu pažnju privlačila mala lastavičija gnijezda koja su sada takođe bila prazna jer su i laste već bile odletjele na jug. Često je u prošlosti, kad je bio mlad i snažan, nailazio na male i goluždrave lastavičije ptice u proljeće kako su bolno cijukali kad bi ispali iz gnijezda tokom neke velike oluje i uragana, tražeći pomoć svojih roditelja. Oluja je vitlala kao slamke tanke grane na kojima lastavice često prave gnijezda kako do njega ne bi mogle doći zmije i druge grabljivice. Ispalim ptićima najčešće i nije bilo spasa jer bi svojim bolnim cijukanjem, plačnim i jaucima tražeći majku da ih spasi, ubrzo privukli pažnju grabežljivaca –zmija, dviljlih mačaka, lisica ali i grabežljivih ptica, kao što su jastrebovi pa i sove. Sada, kad nije smio nikud da izlazi i potpuno se povukao, ni glad mu izgled nije bila sada tako teška. Često je blizini svoje loge mogao da vidi i fazane kako prolaze do obližnje livde i izvode svoje mlade da traže sjemenke u dozreloj visokoj travi. Dole u nizini na

obali same rijeke mogao je da vidi i po nekoliko pataka kako se sunčaju na obali, a zatim se brzo zagnjure u vodu tražeći za hranu razne vodene crviće i ribe. Razmišljao je i o tome kako je priroda lijepa i kako je lijep čitav njegov kraj. Nije mogao razumjeti zašto čovjek hoće da to sve uništi i prisvoji samo za sebe i po cijenu uništenja svega u šumi. Dok je bio u zarobljeništvu kod dječaka on je mogao da vidi nekoliko prepariranih malih ptica pričvršćenih na zidovima sobe i pitao se zašto je sve to potrebno čovjeku, mrtvo i bez života i kako je sve lijepo samo kad je živo. I još jednom da se istakne da je zaista u prirodi sve lijepo samo dok je živo, samo dok raste i rađa, samo dok se razvija pod slobodnim suncem. Još uvijek mu je u svježem sjećanju i trauma koju je doživio kada je prvi put vidio u predsoblju dječakove sobe kroz nakratko otvorena vrata kako na zidovima predsoblja ili hodnika stoje pričvršćeni bezbrojni rogovi srndaća (dječakov otac je bio strastveni i nemilosrdan lovac), koji su stvarali i širili miris jesenjih šuma i opalog lišća. Iz hodnika su vodila dvojica

vrata. Iznad jednih je bio pričvršćen kao ukras preparirani orao sa velikim raširenim krilima. Klempu se srce sledilo i umalo nije dobio srčani udar od straha da će se orao onako raširenih krila odmah obrušiti na njega i napasti ga. A kad je još u onom udaljenijem uglu hodnika vidio pušku kako visi okačena na jednom klinu u zidu srce mu je potpuno stalo i dugo nije mogao da povрати dah od velikog straha.

Sve mu je to obnovilo i neke traume iz doba kada je bio mali zečić. Iznad drugih vrata je vidio malu vjevericu ispunjenu slamom koja je tu bila pričvršćena kao ukras. I ta vjeverica je izgledala kao živa i svako je mogao da vidi kako ona šćućurena na grani među svojim malim prednjim nogicama drži šišarku. Kada je Klempo vidio tužnu sudbinu te vjeverice odmah se sjetio i svoje prijateljice iz doba kada je bio mali zečić koja je imala svoju kućicu u duplji jednog velikog hrasta u blizini njegove loge, i svojih igara sa njom. Ipak, najtužniji događaj koji nikad nije zaboravio bio je vezan za smrt (ubistvo)

jedne mlade košute. Ta trauma mu nikad nije nestala, niti će ikad nestati. Kada se to dogodilo bio je još uvijek mali zečić. Sa svojom majkom je tada bio skriven duboko u zelenom gustišu pored jednog proplanka sa visokom travom. Toga sunčanog dana na tom proplanku je bila košuta sa malim lanetom koje je ležalo skriveno u travi. Odjednom se lane diglo, bolje reći proteglo se i počelo da veselo skakuće. Igralo se skačući po travi i kad se umorilo ponovo je leglo pored majke i više se nije vidjelo od visoke trave. Košuta je nastavila da pase i povremeno dizala glavu osmatrajući okolinu i osluškujući da li u blizini ima neka opasnost po njeno lane. U jednom trenutku košuta je još jednom podigla glavu da osmotri okolinu i vidi da li prijeti neka opasnost po njeno lan. U tome se odjednom i naglo začuo pucanj iz puške. Košuta se srušila u visoku travu i nije se više vidjela, ali njen bolni i smrtonosni plač je počeo da odzvanja tužno cijelom planinom. Od tog bolnog umiranja i plača košute, a potom i malog laneta za smrtno pogođenom majkom, od tuge je proplakalo i drveće u šumi i

njegovo lišće je padalo na zemlju kao krupne velike suze.

Govorilo se tada da su i zemlja i nebo proplakali od neprobolne tuge za smrtno ranjenom košutom i njenim sirotim lanetom. Taj cijeli događaj, i tragična smrt mlade košute koju je zec Klempo doživio dok je još bio mali zečić su ostavili veliku traumu koja nikad nije nestala. To bolno cvilenje smrtno ranjene košute i njenog laneta koje je ostalo siroče duboko su mu se urezali u pamćenje i nikad to nije zaboravio. Govorilo se kasnije po zečijem gaju da je Klempina majka, koja je inače bila poznata kako jedna snažna i zdrava zečice, počela od tada da sve češće poboljeva i da ima ozbiljnije psihičke probleme (česte pojave panike i velikog straha) i pa se po zelenom gaju sve više pričalo da je kod nje taj događaj (bolno cvilenje smrtno pogođene košute i njenog laneta) kod Klempove majke izazvao nervni slom. Cijeli taj događaj se toliko urezao u pamćenje i samog Klempe (koji je tada kad se to dogodilo bio samo mali zečić, ali je sve dobro

vidio i upamtio) – da mu se i sada kao odraslom cijeli taj događaj traumatično i lako vraćao u sjećanje pogotovo kad je u hodniku vidio po zidovima povješane bezbrojne rogove ubijenih srndaća i okačenu pušku na zidu kao ukras za kuću. Sve je to govorlo i bio dokaz da je dječakov otac bio okrutan i nemilosrdan lovac (zato su ga svi u selu i zvali ubica životinja)– dabogada mu se puška slomila jednom zauvijek, i da se nikad više ne čuje odjek njenog pucnja u zečijem gaju.

Puno je razmišljao o tajnama života vjeverica, ptica, ali i o krvoločnim vukovima i lisicama. Posebno je razmišljao o pticama koje su mogle da lete visoko na nebu i niko im ništa nije mogao ni psi, ni lisice, ni vukovi. Bili su mu nerazumljivi „sastanci“ ptica koje žive u jednom predjelu. Primijetio je da se neke ptice odjednom okupe i to uvijek na istom mjestu i u isto doba godine, provedu nekoliko časaova zajedno na nekom drvetu, bez svađe, pa zatim odlete.

U jesen je često gledao kako velika jata ptica lete prema jugu i pitao se kako jedna mala ptica izdrži tako dalek put do udaljenih mjesta i nepogrešivo stigne na svoj cilj gdje prezimi. U proljeće se ponovo vraćaju i nepogrešivo nalazi svoje gnijezdo i svoj put do njega. Kako to ona može ako leti visoko po nebu i vazduhu gdje se ne može ostaviti nikakav trag.

Jednog kišnog dana posmatrao je kako jedno veliko jato ptica leti prema jugu. Taj mu se događaj bio duboko urezao u pamćenje, jer se nakratko bila pojavila i duga na nebu. Primijetio je još izdaleka kako je nekoliko njih sve više zaostajalo iza glavnog jata. Iznenadilo ga je kad je spazio da su se one spustile na drvo blizu njegovog staništa u šipražju gdje bila njegova loga. One ga nisu opazile jer se nalazio skriven u gustišu. Još više se iznenadio kada je vidio da se jedna druga grupa odvojila od istog jata i vratila nazad prema onima što su se spustile ranije na usamljeno drvo da se odmore. Vidio je kako su to jako male i sićušne ptice, nešto veće od vrabaca. Brzo su otresale svoje sićušno tijelo i

širile svoja mala krilca da se brže osuše. Nešto su veselo čavrljale i one koje su se spustile prve kao da su dobile snagu i podršku od onih koje su se vratile i ponovo su sve zajedno uzletjele i nastavile put u pravcu juga i prema glavnini jata koje je već bilo daleko i nije se više vidjelo na nebu. Na njega je ostavilo snažan utisak saznanje da ostale ptice nisu htjele da ostave onih nekoliko-umornih koje su se morale odvojiti od jata i spustiti se na drvo da se malo odmore. Zato se iz jata i izdvojila ona druga grupa kako bi pomogle i ohrabrinele one koje su zbog umora morale prekinuti svoj let.

Kako su dani prolazili Klempo se sve manje mogao kretati zbog svoje iznemoglosti ali i zbog straha i rizika da ne bude ponovo uhvaće. To sigurno ovaj put ne bi preživio i radije bi sam sebi oduzeo život nego da ponovo doživi tu sramotu i poniženje. Samo ponekad kad ga je glad jako mučila pomišljao je na svoje slavne i junačke dane kada je mogao da nabavi dovoljno sveže hrane i za sebe i za druge koji su stari, slabi i nemoćni. Ali to su dani prošli i on bi od

velike gladi čak se nekad prisjećao i zarobljeničkih dana (iako bi najradije izbrisao to poniženje i sramotu iz svog sjećanja) jer i u tim zarobljeničkim danima imao je više hrane nego sada. Druga je stvar što je on to odbijao i mučio sam sebe zbog tuge i svoje krivice što je dospio u na tako naivan i glup način u zarobljeništvo. Dječak mu je svakog dana, dok je bio u zarobljeništvu, uvijek ostavljao dovoljno vode i svježe mrkvice, listove kupusa i svježe mlade trave. Često mu je dječak ostavljao i svježu djetelinu, svježu zelenu salatu, a često i svježe komadiće jabuke ili kruške, pa je eto imao nekavu pravu voćnu salatu iako je bio u zarobljeništvu. Ali je on to sve odbijao jer mu je bilo teško što je tako naivno bio uhvaćen i pao u zarobljevništvo. Tako mu je bilo krivo i optuživao je sebe zbog toga da je htio da sebe umori glađu i žeđu. Želio je jednostavno da presvisne od tuge. Za svakog zeca bolje je da hrabro pogine odmah nego da dospje zarobljeništvo. Jer zečiji rod ne ljubi lance i okove, ne podnosi crne i vlažne tamnice i kaveze

od gvožđa. I još jednom ovdje treba ponoviti da je za svakog zeca ideal sloboda, a ne pun stomak. Jer, ako bi sreća zavisila samo od punih stomaka onda bi volovi bili najsretniji na svijetu. A zašto onda imaju onako velike tužne oči i liju suze čak i kad se najedu svježe zelene trave i kad su siti? E pa zato što su podjarmljeni i u jarmu izgubili svoju slobodu i moraju da oru i vuku teške plugove i kola po čitav dan i svaki dan. Dakle, ne zavisi sreća samo od svježe zelene trave i punih stomaka već je potrebno o nešto više – potrebna je sloboda i smisao života. Šta vrijedi pun stomak a biti zarobljenik koji je okovan u gvozdene lanece (ili zatvoren u hladne željezne kaveze) u nekim mračnim i vlažnim podrumima. Zato je Klempo i donio odluku i postavio sebi cilj da pobjegne iz zatočeništva - pobjeći i samo pobjeći, pobjeći u slobodu i živjeti u slobodi, pa makar i deset puta više gladaovao. -Šta će mi mrkvice i kupus bez slobode, bez mojih drugara, bez moje namiguše. Tako je govorio i mislio tada zec Klempo dok je bio u zarobljeništvu.

Sve je to sada izgledalo daleko onemoćalom i oboljelom zecu Milivoju Klempi. Sada je imao da pojede samo poneku travku ako je nađe u blizini svog staništa. Ali opet, život na slobodi je bolji nego biti zarobljen pa makar i imao hrane u izobilju u tom zarobljeništvu, tješio je on sam sebe. Bolje je i da umre sada od gladi, ali u slobodi, nego da rizikuje i ponovo da padne u zarobljenništvo. Sjećao se i svog zarobljenništva i kako je sve izdržao. Ali tada je još uvijek bio mlad, zdrav i snažan i mogao je činiti čuda. Imao je suvu njuškicu, bistre i živahne oči, čistosjajno i gusto krzno. Imao je snažne i zdrave zube kao i kandže i na prednjim i na zadnjim nogama. Sada to više nije bilo tako i osjećao se iznemoglim i bolesnim. Nije više dobro vidio, niti se dobro kretao, a i sluh mu je bio sve slabiji. Traume i životni stresovi učinili su svoje i ostavili posljedice. Sve je više gubio i snagu jer se slabije i hranio. Zbog svog ponosa nije primao ni hranu koju bi mu nabavili drugi zečevi, jer je to osjećao kao milostinju što ga je vrijeđalo i udaralo na njegov ponos. Sve više je bilo

dana kad nije jeo ništa i zato je počeo naglo da još više slabi. Često je bio zadovoljan i sretan ako bi pronašao bar poneku travku i to uvelu i skoro sasušenu od dugotrajne suše. Kiša tih dana uopšte nije ni padala. Nije ni pomišljao da rizikuje i izađe na neki proplanak i pronađe sebi svježeg sijena kojeg su seljani spremili u svoje štale i kotarove za prehranu koza, ovaca, konja i goveda tokom zime. Osim toga, na okolnim njivama već su se čuli veseli glasovi domaćina kako čiste svoje njive dok je lijepo i suvo vrijeme, lože vatre i pale korov. I upravo to čišćenje njiva i palenje korova bio je izgleda uzrok velikom šumskom požaru sa kojim je i zec Milivoj Klempo otišao u legendu.

Bio je to veliki šumski požar koji je donio veliku nesreću cijelom životinjskom svijetu s lijeve strane rijeke, a pogotovo u šumskom gaju gdje se nalazilo najveće zečije selo. U tom gaju do tada je, kako smo vidjeli dragi čitaoci, živio i imao svoje stanište oboljeli i iznemogli zec Klempo, kao i mnogi drugi njegovi rođaci i poznanici. Požar je počeo tako što je neki seoski

domaćin, kada je dobro očistio njivu od suve paprati i razbacanog granja. Sve to je skupio na jednu veliku gomilu i zapalio. Već je bio suton i počela je da pada noć. Duvao je i neki vjetar koji je brzo razbuktao vatru jer je sakupljena suva trava, paprtat i suvo granje gorjeli brzo i lako. Vjetar, koji nije bio u početku jak ubrzo je razbuktao vatru, i stvorili su se veliki plamenovi kojima seljani nisu mogli prići. Vatrene žiške vijorile su se na sve strane visoko do neba. Ubrzo se vatra pojavila i u obližnjim šumarcima i proplancima. Ne kaže se uzalud: Širi se brzinom šumskog požara. Sve je počelo da gori: suvo lišće, suva šumska trava, suvo granje. Izgledalo je kao i da sama zemlja gori, a ne samo šuma jer je na njoj bilo i najviše opalog suvog lišća, suve trave i suvih grana. Na kraju su počela da gore i sama velika stabla i drveće koje je tu bilo od pamtivijeka. Izgledalo da gori i sama zemlja. Sve se pretvorilo u jednu veliku užarenu buktinju. U cijelom gaju nastala je velika uzbuna. Životinje koje su ranije osjetile miris dima i paljevine, i na vrijeme se dale u bijeg mogle su se

spasiti ako su imale dosta snage i brze noge. I za većinu ptica koje nisu odletjele u toplije krajeve to nije bio veliki problem. One su letjele visoko kružeći po nebu iznad vatre, praveći krugove i gledajući dole šta će se desiti sa njihovim gnijezdima. Životinje koje su živjele na zemlji trčale su zbunjene na sve strane. Neke su trčale izbezumljeno i ponovo se vraćale jer bi im vatra prepriječila put u pravcu u kome su bježale. Zato su se morale vraćati i bježati na drugu stranu. Druge životinje su trčale prema rijeci do koje plamen još nije stigao, a i sama rijeka i njena duboka voda bila je najbolja brana i prepreka da se požar prenese i na krajeve s one druge strane rijeke. Neke životinje, koje se nisu plašile vode i mogle dobro plivati, brzo su prešle na drugu stranu. Izgleda da je najveća zabuna bila u zečijem gaju. I naš junak Klempo je na vrijeme osjetio dim i požar. Spazio je nedaleko od sebe i nekoliko uznemirenih i preplašenih zečeva kako jure nekud uzbrdo kao izbezumljeni a ne prema rijeci. U stvari je vidio samo njihove siluete i nije ih prepoznao zbog slabog

vida. Ubrzo je osjetio snažan ujed dima za njegove usnice i grlo. Osjetio je i blizinu i toplinu vatre kao i pucketanje suvih grana koje su gorjele u velikim vatrama koje su se približavale. Znao je da mora da bježi. Ali kuda? Izgleda da su svi drugi već pobjegli i da je on sam ostao. Nije imao snage da bježi uzbrdo, već je odlučio da u nekoliko slabašnih skokova stigne do rijeke čije se žuborenje čulo u dolini. U njemu se ponovo probudio stari nagon i volja za životom, nada da i sada može naći neki izlaz iz ove smrtonosne situacije. Još u zarobljeništvu kod dječaka je osjetio da je život dragocjeniji kada je izložen nekoj opasnosti. Iako slab i nemoćan odluči da uloži posljednje atome svoje snage da nekako što prije stigne do rijeke, svakako prije nego što ga vatra potpuno opkoli i presiječe mu sve puteve ka slobodi.

Već su gorjele i prve seoske štale, sijena i kotarovi . Seljani su trčali na sve strane a najviše prema rijeci i iz rijeke nosili pune sudove da gase vatru. Požar se konačno stišao i potpuno ugasio

sljedećeg dana. Tome je pomogla i kiša koja je pala prvi put nakon mnogo sušnih dana. Seljani su sa tugom razgledali zgarište i šta je sve uništeno u požaru. Bili su, ipak, sretni jer niko od djece i odraslih nije stradao. Dječak Jovica, koji se u vrijeme požara zatekao pored rijeke, pričao je kasnije da mu se učinilo da je tada ponovo vidio nekadašnjeg svog zarobljenika zeca Klempu kako hrabro skače u rijeku i plivajući stiže na drugu obalu gdje još nije bilo požara. Tako se, izgleda, ponovo spasisio i pobjegao u slobodu zec Milivoj Klempo, Dječak je kasnije uvjeravao i sebe i druge da to nije mogao biti niko drugi nego zec Milivoj Klempo, jer niko drugi u tom zečijem kraju nije imao takvo klempavo uho osim njegovog bivšeg zarobljenika. Seljani ovaj put nisu mnogo vjerovali dječaku znajući da djeca vole da često maštaju i zamišljaju ono što bi voljeli da se dogodi. Oni znaju da djeca često teško razlikuju maštu od

stvarnosti, ili svoje snove (ono što sanjaju) od realnosti. Čak često uvjeravaju i druge da se stvarno dogodilo ono što su samo sanjali ili izmaštali u svojoj glavi. To djeca čine jer zaista čvrsto vjeruju da ono što su samo sanjali - se stvarno i dogodilo, a ne da bi lagala. Zato često i dolazi do teških nesporazuma između njih i odraslih. Dragi čitaoci, i vi sami znate da se ponekad dogodi da djeca ne mogu da naprave razliku između onog što se stvarno dogodilo i onog što su sanjali ili izmaštali. Čak su toliko uvjereni u istinitost tog što su sanjali, ili izmaštali da i sami ne samo vjeruju u to, već uporno uvjeravaju i druge da se to dogodilo u stvarnosti a ne u snu. Mi svi znamo da je dječak žarko želio da se njegov zec Klempo spasi, i to što je poželio i zamislio to je i vidio. Svi mi, dragi čitaoci, znamo da zečevi ne vole vodu i nisu dobri plivači. Zato je i malo vjerovatno da je zec Klempo zaista bio

toliko hrabar da skoči u duboku rijeku i da je prepliva, pogotovo što je bio već slab i bolestan. To bi za njega bilo svjesno samoubistvo. Ali čuda se dešavaju, i sve je moguće kad je u pitanju zec Klempo i kad su u pitanju djeca. Zato je i ostala legenda u cijelom zečijem svijetu i kod seoskih domaćina o hrabrom zecu Milivoju Klempi. I ako je to možda bilo samo priviđenje samog dječaka da je ponovo vidio Klempu živog ostala je legenda, i priča o tome da je Milivoj Klempo imao devet života i da je uvijek izlazio kao pobjednik i iz najtežih životnih kriza i opasnosti. Neka živi ovakva legenda, legenda o nepobjedivom junaku i vitezu zecu Milovoju-Klempi.